

קונטרס

אאלפך חכמה

בלבבי משכן אבנה

אוצר האותיות

ערך ביץ-ביצה

תורה לשמה

תורת שעשועים

לא מונה כלל

נשמח לקבל הערות והארות,
וכן תוספות קצרות על
הקונטרס, על מנת לתקן
ולהוסיף במהדורה הבאה
בע"ה.

כמו כן, המעוניין לסייע להגיה
את הקונטרס כל שבוע לפני
צאתו, יפנה למערכת.

להאזנה לשיעור בקול השון

073-295-1245 ישראל
USA 605-313-6660

ומקישים: כוכביות [*]
סולמית [#] -
[מספר שיעור] -
סולמית [#]

© כל הזכויות שמורות

מידי שבוע יוצא לאור קונטרס
'אאלפך חכמה',
שכל שבוע עוסק בתיבה אחרת.
המעוניין להצטרף לרשימת התפוצה
ישלח בקשה במייל:
bilvavi231@gmail.com

ללקיחת חלק בהוצאות
הגדולות של הדפסת הספרים
לזיכוי הרבים, ניתן ליצור קשר
עם מערכת
'בלבבי משכן אבנה'
טלפון: 052.763.8588
ת.ד. 34192 ירושלים 9134100
bilvavi231@gmail.com

תוכן העניינים

"בא אל התיבה"

ערך בץ-ביצה

עבודה

- בלבביפדיה עבודת ה' בץ-ביצה ז
בלבביפדיה עבודת ה' ביצה-פורים טז

מחשבה

- בלבביפדיה מחשבה בץ-ביצה כט
סוגיות במחשבה בץ לח

ר"א שערים

- צירוף בי-ב-צ / ב-ה / י-צ / י-ה / צ-ה מא

קבלה

- בלבביפדיה קבלה בץ מט
מילון ערכים בקבלה בץ נג

ארמית

- מילון ערכים בארמית בץ - בצבץ - מבורץ - בוצין נו

מדור עבודה

בלבביפדיה עבודת ה'
בץ-ביצה

בלבביפדיה עבודת ה'
ביצה-פורים

בלבביפדיה עבודת ה' ביץ

והיינו משום ששורשם של המים הוא באור כמו שאומרים רבותינו, שלכן, על אף שהם נשתלשלו ונעשה בהם עביות, העביות הזו עדיין לא יוצרת בהם עכירות אלא הם צלולים וזכים מכח שהם נשארים קרובים מאוד לשורשם באור.

וכמו שהוזכר פעמים רבות מאד יסוד דברי הרמב"ן שהיאור שנאמר ביחס למצרים הוא נוטריקון 'יהי-אור' (בראשית א, ג) וכמו"כ נהר קרוב למילה נהורא בארמית שמשמעותה אור, והיינו כיון ששורש המים הוא באור שמכח כך האור עדיין מתגלה במים עצמם באופן מסויים.

ולעומת כך, העפר הוא יסוד עכור, - ולפי"ז לעניינא דידן, מלבד מה שנתבאר שעיקר היסודות המתגלים בבוץ הם עפר ומים ואילו האש והרוח נעלמים יותר, גם המים שמתגלים בבוץ, הם אינם נשארים בזכותם ובצלילותם, אלא ע"י ההתערבות עם העפר שהם הופכים יחד להיות בוץ, המים גם כן הופכים להיות עכורים.

וא"כ, סיכום הדברים - האש והרוח נעלמים יותר בבוץ, והמים שכן מתגלים בו, הם אינם כפי שהם מצטיירים בשורשם שהם צלולים, אלא הם הופכים להיות עכורים כהעפר, והיינו שהם יורדים למדרגת העפר.

ולפי"ז א"כ, עיקר היסוד המתגלה בבוץ הוא יסוד העפר.

קלקול כח היציבות שבעפר המתגלה בבוץ מכח ריבוי המים על העפר

אבל בדקות נוספת, הרי ביסוד העפר מתגלה

ביץ - כמו שנאמר בלשון הפסוק בירמיה (לח, כב) "הטבעו בביץ", וזה גם שורש המילה ביצה. ורש"י בירמיה שם מפרש [וכן בעוד מפרשים] שבוץ הוא מעין טיט שעפר ומים מעורבים בו באופן שהמים שבו לא נתייבשו אלא נשארו לחים.

ובעומק, הרי כידוע עד מאד ישנם ארבעה יסודות - אש, רוח, מים, ועפר. ובכללות, אחד מאופני החלוקה שבהם הוא - שני יסודות הם רוחניים יותר, ושני יסודות הם פחות רוחניים, האש והרוח הם רוחניים יותר שהרי האש היא אור וכן האויר שהוא בלתי נתפס, ולעומת כך המים והעפר הם שני יסודות פחות רוחניים, [וכמובן בתוך ב' היסודות הללו עצמם, המים הם יותר רוחניים והעפר הוא פחות רוחני].

עיקר גדר בוץ הוא יסוד העפר - הרוח והאש נעלמים בו והמים שבו אינם צלולים כפי שורשם

ולפי"ז לעניינא דידן, מהי הגדרת הבוץ - תערובת של עפר ומים שהם כמובן עיקר היסודות שנגלים בו לעומת הרוח והאש שפחות נגלים בו^א שהרי בפועל מערבבים בו עפר ומים ללא רוח ואש.

וביתר דקות - הרי כידוע אש ורוח שהם שני היסודות הרוחניים, הם יסודות מאירים יותר וזכים יותר, האש ביסודה היא הארה^ב [ואמנם יש כמה סוגי אישים שמתחלקים לכמה גוונים של הארה, אבל היא מאירה], וכמו"כ הרוח שנקראת אויר שכידוע בדברי רבותינו היא אותיות אור-י^א.

אבל גם המים על אף שהם עבים יותר מהאש והרוח, אך עדיין הם צלולים בטבעם

^א שהרי בהעלם כמובן, הכל קיים.

^ב וכידוע, אף ששורש האישים היא חשוכה, שורש האש דידן היא אש שיש בה אור.

ועולה^ד שהאדם מנסה לבצבץ ולעלות משם וזה קשה לו מאד לצאת מן הבוץ.

ומונח כאן א"כ עומק גדול במדרגת הקלקול שבבוץ ביחס לכל הארבע יסודות - נעלמים בו יסוד האש והרוח, המים מתקלקלים בו והופכים להיות עכורים, וגם העפר שבו מקולקל במה שאין בו את טבע היציבות שבעפר, וזה א"כ עומק הקלקול שמתגלה בבוץ שמלבד שני היסודות הנעלמים בו, גם השניים שכן גלויים בו יש בהם אופן של נפילה, - זה תמצית הגדרת הבוץ בכללות.

ולפי"ז - הרי האותיות שבאות לפני ב' וצ' של הפ"ץ הם האותיות א'-פ' מלשון 'חרון אף' (במדבר כה, ד), והיינו שהשלימות של ה' חרון אף' לעניינא דידן, היא בנפילה של כל הארבע יסודות.

גילוי ד' היסודות בשורש יצירת האדם

ונתבונן להבין - הרי אנו מוצאים בשורש יצירת האדם את ארבעת היסודות, עפר - מקרא מלא "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה" (בראשית ב, ז).

מים - "ואד יעלה מן הארץ" (שם שם ו') שזה לצורך יצירת האדם כמו שמבואר ברש"י שם על אתר.

רוח - "ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה" (שם שם ז) כמו שמבואר שם בתרגום - 'לרוח ממללא'.

אש - כלשון חז"ל "מאן דנפח מדיליה נפח" וכיון ש"ה' אלקיך וגו' אש אוכלה הוא" (דברים ט, ג), זהו כח האש המתגלה באדם.

וזהו א"כ צורת אדם שיש בו את כל הד' יסודות, וכשזה מצד התיקון נאמר "ויפח באפיו", אבל כשהאף נופל, - היפך ה"ויפח באפיו" שזה שורש רוח החיים, מתגלה חרון

כח של יציבות בבחינת מה שנאמר בקרא (קהלת א, ד) "והארץ לעולם עומדת" שמכח הקשיות המתגלה בעפר - ארץ, הוא ניצב על עמדו ועל דרך כלל הוא איננו מתנועע באופן שסותר את יציבותו. אבל כאשר המים מתערבבים בעפר באופן שהם אינם מתייבשים אלא נשארים לחים מתגלה שהם גוברים על העפר ומבטלים את יסוד היציבות שבעפר, וזהו א"כ עומק הקלקול שבבוץ.

וחידוד הדברים - הרי בתכונות ארבעת היסודות - האש היא חמה ויבשה, הרוח היא חמה ולחה, המים הם קרים ולחים, והעפר הוא יבש וקר, ולפי"ז כאשר המים מעורבים בעפר באופן שנהיה מהם טיט או בוץ, כיון שמצד המים ישנה לחות, מה שאמור לייבש את אותה לחות זהו העפר שהוא יבש וקר^ה, והרי שבדקות, בבוץ לא מתגלה רק שהעפר שולט על המים והופכם לעכורים אלא מכח הבוץ מתקלקל גם העפר עצמו, והטבע שלו שהוא יבש שמכחו הוא ניצב קיים, ועומד על עמדו, נעלם, ולא מתגלה בו 'והארץ לעולם עומדת'.

והרי שבעומק, מלבד מה שהאש והרוח אינם גלויים בבוץ, והמים מאבדים את צלילותם והופכים להיות עכורים מכח העפר, גם העפר עצמו שכל יסודו הוא בכח היציבות שבו, מתקלקל מכח המים שגוברים עליו בלחותם.

וזהו הרי טבעו של בוץ שהאדם יכול לשקוע בתוכו, כלומר - הוא אינו יכול להתרומם כטבע האש והרוח שמרוממים, מכח שהיסודות הללו אינם גלויים בבוץ ולכן האדם יכול לשקוע בתוכו ולרדת כטבע המים והעפר לירד ולהיקבע למטה, אבל יתר על כן - גם למטה הוא אינו קבוע מכח העדר היציבות שבבוץ ומכח כך הוא שוקע בתוך הבוץ, ודייקא זה נקרא בוץ משום שהנסיון להתרומם משם הוא בבינת פיצה שנקראת כך מלשון "מבצבץ"

² ואמנם באופן העליון, החמימות שבאש וברוח ג"כ יכולים ליבש את לחות המים, אך בבוץ נעלמים היסודות הללו כמו שהוזכר והרי שאין בו את האפשרות להתייבש אלא ע"י האופן התחתון של העפר שמכחו צריך לבוא עיקר תוקף היובש.

³ [ע' חולין מז, ב].

משום שמונח בהם השורש של חטא העגל וזה מה שמתגלה גם בחטא העגל שיש שם נפילה של כל הארבע יסודות^ה. ומ"מ לעניינא דידן, הבץ הוא שורש הנפילה של כל תוקפם של הארבע יסודות.

הגילוי בקריעת ים סוף שטביעת המצרים היא ע"י שמקום הים הופך לבוץ

יתר על כן, כפי שהוזכר, הבוץ מתגלה בשורש יצירת האדם כשהקב"ה גיבל את עפרו של אדם הראשון. וכמו"כ בצאת ישראל ממצרים מתגלה הבוץ בקריעת ים סוף שלעומת בני ישראל שהלכו בתוך הים בחרבה, שהקב"ה ייבש את הים מכח רוח קדים והרי שמכח הרוח התייבשו המים ונשאר שם רק עפר בלא מים, לעומת כך המצרים כשהם חוזרים ונכנסים אחרי בני ישראל לים, שם נאמר "וישב הים לאיתנו" (שמות יד, כז) שהמים חוזרים למקומם ועי"כ מקום הים בעצמו הופך להיות בוץ שזה היה האופן שהמצרים טובעו בים סוף^ה.

והרי ששורש הקלקול שחל ב'זה לעומת זה' על המצרים בקריעת ים סוף הוא קלקול מדרגת הבוץ של שורש יצירת האדם, ושורש הדבר מתגלה בארץ מצרים עצמה שלעומת יצירת האדם שנעשתה באופן של "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה" יחד עם המים שבאו באופן של "ואד יעלה מן הארץ" לצורך יצירת האדם כמו שהוזכר לעיל, צד הקלקול של הדבר מתגלה במצרים במה שהיאור שהוא מים עולה ומשקה את ארץ מצרים דהיינו את העפר שזהו הצירוף דקלקול של מים ועפר.

וזה השורש של מה שגזר פרעה "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" (שמות א, כב), שזה היה בשביל לעקור את שורש יצירת האדם שהוא ע"י צירוף מים ועפר באופן דתיקון, וכפי שהוזכר, זה שורש הקלקול שמתגלה

אף ועי"כ כל הארבע יסודות שמתגלים בצורת אדם, נופלים.

אופן התייבשות המים שבצורת אדם - ע"י חמימות האש והרוח שהיה ב'ויפח באפיו'

יתר על כן - הרי שורש יצירת האדם היא הבוץ שהיה ע"י העירוב של עפר - "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה" יחד עם מים של "ואד יעלה מן הארץ".

אבל מה גרם שהמים שבו יתייבשו? - ה'ויפח באפיו נשמת חיים', כלומר, מלבד מה שהנפיתה הוסיפה לו את יסוד הרוח, ואת יסוד האש מכח "מדיליה נפח" - "כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא", הרוח והאש גם ייבשו את העפר שהיה בתוכו מים, ועי"כ הקב"ה גיבל את עפרו באופן שנעשה בו יובש והיה יכול להצטייר בו הצורת אדם.

ועולה א"כ, שהרוח והאש שמונחים ב'ויפח באפיו נשמת חיים' וב-"מאן דנפח מדיליה נפח", זה לא רק בשביל ליצור לאדם רוח ואש שהם יהיו היסודות של האדם כפשוטו, אלא הם גם מייבשים את המים שנתערבו בעפר, ועי"כ אופן העירוב של "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה" יחד עם "ואד יעלה מן הארץ" הוא שהמים אינם לחים מדי ועי"כ העפר יכול להתקשות, וכ"ז מכח הנפיתה של הרוח החמה והאש החמה שמייבשים את המים, ועי"כ נעשה הצורת אדם באופן של "ויבן" (בראשית ב, כב) שיצירת האדם היא בצורה של בנין.

אבל כאשר זה מתקלקל, מתגלה האף, הא'-פ' שהם האותיות שלפני ב'-צ', בץ כפי שהוזכר, והיפך ה'ויפח באפיו', נעשה חרון אף שהוא שורש הקלקול שבאף.

ומצד כך, מתגלה הקלקול גם באותיות שאחר הבץ שהם ג'-ק' שעולה בגימטריא עגל

^ה ונתבאר בארוכה במקום אחר האופן שזה מתגלה בחטא העגל.

^ו כפי כל האופנים המבוארים בקרא וכמו שדורשים חז"ל.

כדי כך כשקברו אותם קראו למקום "קברות התאווה כי שם קברו את העם המתאווים" (במדבר יא, לד), בעומק היינו משום ששורש המים שבו שמצורפים לעפר לא נתייבשו אלא נשארו בלחותם וזה גורם לרדיפה גמורה אחרי התאווה.

ולפי"ז בעומק - שהוזכר שמקום קבורת המתאווים במדבר נקרא 'קברות התאווה', מלבד מה שנתבאר שכפשוטו מכח ריבוי התאווה, חלק מהעונש שלהם הוא שהמקום יקרא על שם הקלקול שלהם 'קברות התאווה', בעומק מונח כאן תיקון של התאווה בקברות התאווה בבחינת 'ממכה עצמה מתקן רטיה', שכיון שנתחדד שתוקף וחוזק התאווה היא מכח מה שהמים גוברים על העפר והופכים אותו לבוץ, א"כ כאשר המתאווים נקברים והם חוזרים לעפר, הלחות שבמים מתייבשת בקבר, וזה א"כ התיקון של התאווה עצמה בזה שקוברים אותם.

ושורש הדבר הוא בחטא אדם הראשון במה שנאמר לגבי עץ הדעת טוב ורע "וכי תאווה הוא לעינים" (בראשית ג, ו), שלכן דייקא העונש הוא "ביום אכלך ממנו מות תמות" (שם ב, יז) "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (שם ג, יט), כיון שבעומק ע"י השיבה לעפר, המים שהם שורש ה'תאווה הוא לעינים' מתייבשים, וזהו שורש התיקון שנעשה בכל קבורה שע"י הקבורה מתבטל כח החטא הראשון של האכילה מעץ הדעת טוב ורע שנעשה מכח "תאווה הוא לעינים".

כח התאווה דתיקון המתגלה אצל האבות באופן של ריבוי מים משורש תאותו ית' ל'דירה בתחתונים'

אבל בעומק, כנגד כך עומדים האבות הקדושים כמו שהוזכר לעיל לשון הגמ' בסנהדרין שהם רצו לפניו יתברך כסוסים בין

במצרים שהם טובעים בים סוף שזה טביעה מכח הצירוף של המים והעפר דקלקול באופן של בוץ כמו שנתבאר.

ונתבונן להבין - בקריעת ים סוף נאמר (שמות טו, א) "סוס ורוכבו רמה בים" אבל היפך כך מבואר בלשון הגמ' בסנהדרין על האבות הקדושים שהם רצו לפניו יתברך כסוסים בין בצעי המים.

ומהו עומק ה'זה לעומת זה' המתגלה כאן 'כסוסים בין בצעי המים' לעומת 'סוס ורוכבו רמה בים'? - הרי התבאר ששורש הנפילה של הצורת אדם היא כשהצירוף של המים והעפר שבו הוא באופן שהמים נשארים לחים ועי"כ נעשה בעפר ביצה.

תוקף התאווה - כפי שיעור המים שלא התייבשו ביצירת האדם

ונתבונן להבין עמוק - הרי כמו שמבואר במהרח"ו בספר 'שערי קדושה', שורש התאווה היא במים כידוע מאד, והיינו שהשורש העמוק של התאווה אצל האדם הוא במה שהוא נברא ע"י 'ואד יעלה מן הארץ' לצורך יצירת האדם ביסוד המים, ולכך יש לו מציאות של תאווה, אלא שכאשר המים מתייבשים, הן מכח העפר שיש בו יובש והן מכח הרוח והאש שיש בהם חמימות, עי"כ כח התאווה אינו בתוקפו כיוון שאופן צירוף המים לעפר הוא שהם מתייבשים ועי"כ מתקשה העפר.

כלומר - אמנם אמת הדבר שבתחילת יצירת האדם היה מים ומכח כך גם עכשיו כמובן יש מים, אבל עדיין ישנם ב' אופנים - יש אופן שהמים לא מתייבשים והם גוברים על העפר, ואז, מהצד הנפול שבהם מתגלה שורש הקלקול של הנפילה לתאווה, אבל באופן שהם מתייבשים, א"כ כח התאווה איננו בתוקפו.

וא"כ, מי שלהוט אחרי התאווה, בבחינת אלו שהיה אצלם ריבוי של תאווה במדבר עד

ועי"כ יתגלה בצירוף המים והעפר, הצורת אדם דתיקון שנעשה עפר מן האדמה אבל בלי ריבוי של מים.

אבל מדין אברהם עצמו, אין צורך דוקא ב'מעט מים', ועומק הדבר - הרי כלשון חז"ל על הפסוק (שם ב, ד) "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם - אל תיקרי בהבראם אלא באברהם, באברהם נברא העולם" וא"כ אצל אברהם שהוא שורש הבריאה לא מתגלה 'מעט מים' אלא מים באופן של ריבוי ומכך כך דייקא מתגלה אצלו מדרגת הבוץ ומתגלה התאווה בתוקפה, אבל זה לא תאווה דקלקול של 'וכי תאווה הוא לעינים' אלא תאווה של 'רצו לפניו כסוסים בין בצעי המים' מהשורש של 'נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'.

גדר ה'דירה בתחתונים' במדרגת הארץ שיש בה 'מעט מים' וגדר ה'דירה בתחתונים' בארץ ש'כולה מים'

ונתבונן להבין ביתר חדות - הרי כמו שאומרת הגמ' בחגיגה (יב, א), 'עשרה דברים נבראו ביום ראשון ואחד מהם הוא מים, ואז, ביום ראשון, היה העולם כולו מלא במים וכן ביום שני, עד שנעשה הרקיע המבדיל בין המים העליונים למים התחתונים, וביום השלישי ההבדלה הנוספת של "יקוו המים וגו' אל מקום אחד ותראה היבשה" (שם א, ט).

כלומר, מונח כאן בסדר תהליך הבריאה שתי הגדרות יסודיות, מתחילה כל העולם כולו היה מלא במים אבל מתחת למים יש את הארץ - שהיא עצמה ג"כ אחד מהעשרה דברים המנויין שם בגמ' בחגיגה שנבראו ביום ראשון וכמו שנאמר להדיא בקרא (בראשית א, א) "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" שהארץ היא מהדברים שנבראו בתחילה, וכיון

בצעי המים', כלומר, הרי כלשון חז"ל הידוע עד למאד "נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים", ובדקות הגדרת הדבר לעניינא דידן - 'נתאווה' זה משורש המים ולכן דייקא התאווה היא 'להיות לו דירה בתחתונים' כשורש טבע המים לירד למטה כלשון חז"ל לגבי מים "עוזבים מקום גבוה ויורדים למקום נמוך".

אבל באיזה אופן מתגלה ה'דירה בתחתונים'? הרי אם המים אינם מתייבשים, זה שורש לתאווה דקלקול של 'וכי תאווה היא לעיניים', אלא בעומק, האופן שזה מתגלה מצד התיקון זה אצל האבות הקדושים שהם רצו לפניו בבצעי המים, שאמנם העפר לא גובר על המים באופן שהם מתייבשים, אלא יש להם תאווה, אבל זה לא תאווה משורש 'וכי תאווה הוא לעיניים' של חטא אדם הראשון. אלא מהשורש של 'נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' שאמנם מהות התאווה היא שיהיה גילוי יתברך שמו בתחתונים, אבל סוף סוף יש תאווה לכך, כלומר, כח המים של התאווה אינו מתייבש שע"כ אין תאווה אלא התאווה תישאר ורק שהתאווה תהיה 'להיות לו דירה בתחתונים', ומשם משתלשל מה שהאבות הקדושים רצו לפניו כסוסים בבצעי המים.

והשורש של האבות הוא מאברהם שמידתו היא חסד בבחינת מים כמו שנאמר אצלו "יוקח נא מעט מים" (בראשית יח, ד) - וראשית כל כפשוטו, מה שנאמר כאן דוקא 'מעט מים' היינו משום שאם יתגלה ריבוי של מים, זה יהיה באופן של תאווה דקלקול, אבל בעומק יותר, ה'יוקח נא מעט מים' שאומר אברהם אבינו, זה רק כלפי ההכנסת אורחים לאותם שנדמו לו כעריביים שמשתחווים לאבק שברגליהם כמו שאומרים חז"ל (והו' שם ברש"י), ושם, כנגד הקלקול של 'משתחווים לאבק שברגליהם' נצרך רק מעט מים בשביל שהמים יתייבשו

¹ וכפי שנתבאר שזה היפך מה שהתגלה אצל המצרים 'סוס ורוכבו רמה בים'.

² ואז התיקון המתגלה הוא רק באופן של 'קברות התאווה' כמו שנתבאר.

לפניו כסוסים בבצעי המים כפי שנתבאר לעיל. ולעומת כך, בכללות העולם המתגלה השתא, לא זו המדרגה שלו, אלא העולם הוא במדרגת "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה" של יום שלישי.

תכלית הבריאה - האור של עולם מלא מים שיתגלה לעת"ל

אבל נתבונן להבין עמוק - התכלית העמוקה של הבריאה היא לא כפשוטו ש"נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" באופן שיש סילוק של המים למקום אחד - "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה" - זה התפיסה שקיימת עכשיו בידינו מצד עלמא דידן, אבל הרי כדברי חז"ל הידועים עד מאד (סנהדרין צז, ב) "שית אלפי שנים הוי עלמא וחד חרוב" וכמבואר שם בכל הסוגיא בסנהדרין^ט שאז הקב"ה עתיד להחזיר את כל העולם כולו למים, ומצד כך, מהי ההגדרה של "נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים"? - ה'נתאווה' עצמו זוהי התאווה ששורשה במים, וה'נתאווה להיות לו דירה בתחתונים' היינו שעצם המים יגברו על העפר והוא יעשה בוץ.

וזה מה שיהיה מהאלף השביעי ואילך שאז הקב"ה עתיד להחזיר את כל העולם כולו בחזרה למים.

וא"כ, בעלמא דידן הגילוי הזה מצטמצם ומתגלה "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה", אבל לעת"ל - כמו שבראשית ימות עולם היה הכל מלא במים ומתחת המים היתה ארץ - עפר שזה מעין מדרגה של בוץ כמו שנתבאר, כך גם יהיה באחרית הימים.

ובעומק, האור הזה זה תכלית הבריאה.

והרי כמו שאומרים חז"ל, הארץ נקראת ארץ מלשון רצון משום שהיא רצתה לעשות רצון קונה, ולעניינא דידן, מהו 'רצון קונה' בעומק - רצונו ית' הוא שהמים יתגברו על העפר ויתגלה מציאות של בוץ, וזה עומק הרצון

שהיה ארץ אלא שעל גביה העולם כולו היה מלא במים, זאת אומרת שכל העולם כולו היה בוץ, זה ההגדרה היסודית שמתגלה בראשית הבריאה, כשהעולם הוא 'כולו מים'.

ועל גבי כך ביום שלישי דמעשה בראשית שנעשה ה'יקוו המים וגו' אל מקום אחד ותראה היבשה, שם התחדשה ההגדרה הנוספת שמתגלה בעולם בבחינת 'מעט מים' שאלו הם הז' ימים שנשארו בעולם כמו שאומרים חז"ל, כלומר, ביחס למה שבתחילה כל העולם כולו היה מלא במים, עכשיו מתגלה רק 'מעט מים' כלשון חז"ל ששליש של העולם בלבד הוא ים, וא"כ ביחס לשני שלישי העולם שאינו מים, השליש מים הוא בבחינת 'יוקח נא מעט מים'.

ונמצא א"כ שביחסיות שבין המים והעפר התגלו שתי תפיסות בראשית הבריאה, ביום ראשון וביום שני דמעשה בראשית המים גוברים לגמרי על העפר וכל העולם כולו הוא בוץ, ורק ביום שלישי דמעשה בראשית מתחדש "יקוו המים וגו' אל מקום אחד ותראה היבשה" שמכאן ואילך עומד העפר כמציאות לעצמו באופן שהוא אינו בוץ.

ולעניינא דידן - אצל מי ששייך למדרגת ארץ כשלעצמה כפשוטו, אם יהיה ריבוי של מים, אין לו קיום מכח הבוץ, וזה הגילוי שמתגלה בשורש יצירת האדם שכנגד ה"וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה" מתגלה 'ואד יעלה מן הארץ' שזה מעט מים ולא באופן של ריבוי מים, וגם המים הללו מתייבשים כפי שנתבאר לעיל מכח היובש שבעפר ומכח החמימות שברוח ובאש.

אבל העומק הפנימי המתגלה הוא בשורש של 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם - אל תיקרי בהבראם אלא באברהם' שבאברהם נברא העולם, ואצל אברהם אבינו יש גילוי של תחילת הבריאה שכל העולם עדיין מלא במים וכל העולם עדיין במדרגת בוץ.

זה א"כ השורש של האבות הקדושים שרצו

^ט (עיי"ש צ"ב, ב)

במדרגה של "יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה" ג"כ נוצרת אפשרות של תאווה במדרגת ארץ כפשוטו, אבל התיקון של התאווה הזו היא רק ע"י 'ביום אכלך ממנו מות תמות', 'כי עפר אתה ואל עפר תשוב' שהתאווה נתקנת ע"י הקבורה בבחינת 'קברות התאווה' כפי שנתבאר.

אבל כשיתקיים הפסוק "ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ" ותתגלה התכלית השלימה של עולם שכולו מלא במים, במדרגה העליונה הזו, כל העולם כולו יתגלה כמלא בתאות ה', ואז כמובן לא שייך שיפלו לעפר מצד נקודת הקלקול שבעפר אלא העפר יכלל במציאות המים מכח שהמים גוברים על העפר, ואז - תוקף היובש שבעפר אינו מייבש את המים אלא ע"י ריבויים הם נשארים לחים, זה הגילוי של תכלית כל הבריאה כולה שאינה אלא להגיע למדרגה של מים.

תכלית הבריאה היא - "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה", "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" וכידוע מדברי חז"ל שעיקר המלך מתגלה במים ולכך בדרך רמז - מלך הוא בגימטריא מים ולכן גם מושחין את המלכים על המים כדי שתמשך מלכותם, ובעומק טעם הדבר הוא כיון שהמים נשארים לחים ולכן הם נמשכים שהרי אם הם יתייבשו, הם אינם נמשכים, וזהו "והיתה לה' המלוכה", "והיה ה' למלך על כל הארץ" שמלכותו של הקב"ה מתגלה בעולמו בעולם כזה שכולו מלא במים.

עומק היציבות המתגלה מכח תנועה דתיקון של 'שטים על פני המים' דלעתיד לבוא

ונתבונן להבין עמוק - בעלמא דידן כשנמצאים במקום שכולו מלא במים אין שם יציבות, וכפי שהוזכר בראשית הדברים שזה

המתגלה בארץ שהיא רוצה לעשות רצון קונה. וכידוע עד מאד צבי ראשי תיבות "צדיק באמונתו יחיה" (חבקוק ב, ד), ומצד כך לעניינא דידן - האותיות צ'-ב' שבפץ הם ראשי תיבות 'צדיק באמונתו', ומה שמונח בזה הוא שבעומק, כל שורש תכלית הבריאה שהעולם יהיה מלא במים, והארץ שיש בתוכה מים רוצה לעשות רצון קונה ופנימיות הרצון שלה יתגלה מלאה כולה במים במדרגת הפץ שזה האופן שיתגלה ה'נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' ואז יתגלה ה'צדיק באמונתו' וזהו הצבי שבלשון ארמי פירושו הוא רצון, כמו בלשון הפיוט "צבי ואיתרעי בן" כי עומק הרצון הוא "נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים".

וכפי שנתבאר, ה'דירה בתחתונים' שמתגלה ב'יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה' זה תכלית זמנית במדרגת 'שית אלפי שנין היא עלמא', אבל תכלית התכליות היא באלף השביעי שאז עתיד הקב"ה לחדש את עולמו באופן שכל העולם כולו יהיה מלא במים, ואז יתגלה שזוהי תכלית כל מציאות הבריאה בגילוי השלם של התאווה שמיסוד המים.

זה הגילוי של עולם הבא, ומעין עולם הבא זה מתגלה באבות בכלל ובאברהם בפרט שנאמר בו 'אל תקרי בהבראם אלא באברהם, באברהם נברא העולם' שבו מתגלה שורש מדרגת התאווה.

וא"כ, שלימות מדרגת הפץ הוא בשורש יצירת האדם שכמו שנתחדד הוא נוצר מעפר ומים בבחינת בץ - וכמו שזה אופן יצירת האדם שהיתה בראשית הבריאה, כך הוא בפרט ביצירת כל אדם ואדם שהוא נוצר במקום של ביצה שזהו הטיפה שנמצאת בתוך מקום הנקיבה שהוא בהבחנה של ביצה, והיינו משום שהתכלית השלימה של האדם היא להיות במדרגה של מים.

מרחפת על פני המים' זה רוחו של מלך המשיח, שמה מתגלה שהיציבות נמצאת בתנועה השלימה.

היציבות השלימה, השלימה המתגלה בתנועת ה'רצוא ושוב' אליו ית"ש

הימים דלעת"ל נקראים "שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ" (קהלת יב, א) ולעניינא דידן ביאור הדבר - ה'חפץ' הוא לשון של רצון ולעת"ל מתגלה רצון כזה שאין בו בחירה תחתונה בין טוב ורע מכח ה'תאוה הוא לעינים' של הקלקול, אלא מתגלה אז התנועה המתוקנת של 'רצוא ושוב' שזה עומק הרצון שבארץ שהוא תיקון התנועה שבמדרגת הרצון - הריצה, שם היציבות נמצאת בתנועה השלימה של ה'רצוא ושוב' אליו יתברך שמו.

זוהי היציבות הפנימית שמתגלה במעמקי הנפש שעליה נאמר "ויפח באפיו נשמת חיים" שזה הרוח הפנימית שגנוזה באדם, - במדרגת עלמא דידן הנפיתה שהקב"ה נפח באדם זה היה בהיותו מלוכש בגוף שיסודו מעפר, ומצד כך, היציבות מתגלה מכח העפר, אבל בשורש העליון הפנימי - שהוא הוא המתגלה בעומק הנפשות והוא הוא עתיד להתגלות לעתיד - היציבות של כל דבר הוא בתנועה השלימה כרצונו יתברך שמו, תנועה כזו שבה אין לך שום דבר שמתנועע נגד רצונו, וממילא מתגלה יציבות שלימה באותה תנועה, וזוהי המדרגה הפנימית של עומק הנשמות שנאצלה ונבראה מאמיתת היותו ית"ש.

אמיתת היותו ית"ש זוהי המנוחה השלימה בו יתברך, אבל בהיות הנברא נברא, יש את התנועה, והתנועה היציבה השלימה שבו היא ב'רצוא ושוב' אליו יתברך שמו בלי שום נקודה של סטיה.

וזה התיקון של האבות שרצו לפניו כסוסים בבצעי המים, שהריצה שלהם לפניו יתברך היתה בתנועה של 'רצוא ושוב', זוהי מדרגת האבות שהיא מעין האור שיתגלה לעתיד לבוא.

הקלקול שבבוץ שגם העפר נופל ומתנועע בלא יציבות, אבל בעומק, בתכלית הבריאה דלעת"ל, הקב"ה מחזיר את כל העולם כולו למים וכדברי חז"ל (גמ' סנהדרין צ"ב ב) שהקב"ה עושה כנפיים לצדיקים והם שטים על פני המים, כלומר - אמנם אין במים יציבות של עפר, אבל במים ישנה תנועה שזהו ה'עושה להם כנפיים ושטים על פני המים', והתנועה העליונה הזו המתגלה במים, היא מקום היציבות המתגלה באור דלעתיד לבוא.

וכפי שנתבאר, האותיות צ'-ב' מצד התיקון שבהם זהו מלשון 'צבי' שבארמית משמעותו רצון, והרצון עצמו זה מלשון 'רצוא ושוב', הבחנה של תנועת ריצה, כלומר - היציבות העליונה היא לא בעפר אלא היציבות העליונה היא ברוח המתנועעת, - ב"צבי ואיתרעי בן", שם מתגלה עומק נקודת רצונו יתברך שמו.

כשנמצאים כאן בהאי עלמא ויש בחירה, - אם נופלים מהמדרגה העליונה של היציבות שבתנועה והרצון שמתגלה מכח הבחירה הוא באופן דקלקול של רוח הטומאה, היציבות שמתגלה היא יציבות של עפר בבחינת "עפר אתה ואל עפר תשוב".

אבל באור דלעת"ל במדרגה הזו שהעולם כולו מלא במים, א"כ אין את היציבות של העפר, אבל זה לא מצד הנפול של הבוץ דקלקול שהוזכר בראשית הדברים, אלא כשאין את היציבות התחתונה של העפר, מתגלה יציבות עליונה יותר בתנועה של 'רצוא ושוב' ע"י ה'עושה להם כנפיים ושטים על פני המים' שזה מיסוד התנועה של הרוח - אבל זה לא רוח שמייבשת את המים כפי שהתגלה בראשית יצירת האדם שכשהמים הצטרפו עם העפר באופן של בוץ, הרוח מייבשת אותם, אלא זה רוח שמתגלה על גבי המים, - זהו 'עושה להם כנפיים ושטים על פני המים' בבחינת 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים' (בראשית א, ב).

וזהו כדרשת חז"ל הידוע ש'ורוח אלקים

שאלות ותשובות לאחר השיעור

שאלה: התבאר בשיעור שהיציבות דלעת"ל תהיה מיסוד הרוח ולא מיסוד העפר, ולכאוף היציבות דלעת"ל תהיה מכח ההויה, וכמו כן צריך להבין איך שייך יציבות מכח יסוד הרוח.

תשובה: זה נתבאר בקצרה ונחזור ונחדד - יש את המנוחה הגמורה שזוהי ההתכללות הגמורה באור אין סוף, שם זה בבחינת אור אין סוף שנח, וישנה את ההבחנה מדין הנברא שהוא לעולם בתפיסת תנועה, וא"כ, על אף שכשהוא נכלל ב'אין סוף' הוא נמצא במנוחה, אבל כמה שהוא נברא כנברא, הוא מתנועע, ובתפיסת הנברא שהוא תנועה, ישנה תנועה יציבה ע"י רצוא ושוב באופן מתוקן שזה גופא שורש מציאות הנברא.

ולמעלה מכך כשהוא נכלל ב'אין סוף' שזה המדרגה שלמעלה מהאלף העשירי, שם מתגלה המנוחה השלימה, אבל באלף השביעי, באלף השמיני ובאלף התשיעי עד סוף האלף העשירי, עדיין יש תנועה שעליה נאמר "עושה להם כנפיים ושטים" וכו' כפי שהוזכר, כלומר שהם מתקדמים, וע"ז אומרת הגמ' שתלמידי חכמים אין להם מנוחה גם בעולם הבא ומביאים ע"ז את הפסוק "ילכו מחיל אל חיל".

בעולם הזה שיש בחירה, מצד כך יכולה להיות גם תנועה שהיא בלתי סדירה ולכן אין מנוחה רק בעפר התחתון, ומצד כך, קיימת אפשרות הנפילה ל'עפר אתה ואל עפר תשוב', אבל כשיסתלק רוח הטומאה אזי התנועה תהיה תנועה סדירה שזה שורש מקום המנוחה האמיתי.

שאלה: ביחס לתיקון כח התאוה, האם המכוון היה שצריך קודם ליישב את המים של כל התאוה שזה האופן להתנתק מהתאוות, ורק אחר שהוא מגיע ליושב צריך שוב לעורר את המים בשביל להגיע לתכלית.

תשובה: זה נכון מצד תולדת החטא שיש תאוה דקלקול, אבל אילו אדם הראשון לא היה חוטא מעיקרא, הוא היה אוכל מעץ החיים וחי לעולם ואז הוא היה מתחבר מלכתחילה לתאוה של "נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים" שזה התאוה דתיקון.

אבל לאחר שחטא האדם והוא התחבר לעץ הדעת טוב ורע, התיקון הוא באופן של 'עפר אתה ואל עפר תשוב' שהוא חוזר ליושב הגמור, ואז הוא חוזר לחיות - שזה עומק מה שמונח בדבריהם.

המשך שאלה: והמים האלו שהוא חוזר אליהם, האם הם אותם מים תחתונים שהיו מעיקרא שהוא מעלה ומתקן אותם.

תשובה: ההגדרה היא לא שהאדם מעלה את המים, שהרי 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' כלומר התאוה היא שזה יתגלה דייקא במים התחתונים, אלא שזה לא תחתונים באופן שהם מתערבים עם העפר מצד הקלקול שאז בעומק הם נעשים עכורים, אלא באופן שהמים גוברים על העפר שזה תיקונם.

שאלה: הרב ביאר במקום אחר שההבדל בין תאוה לאהבה, שבאהבה, האוהב מתאחד עם הדבר ובתאוה זה לדבר שהוא חוצה לו, ולכאוף מה זה שייך בהבחנה של 'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים'.

תשובה: מה שאמרתם זה נכון, ונחדד יותר - כהגדרה כוללת אהבה בגימטריא אחד ועל התאוה נאמר 'לתאוה יבקש נפרד', אבל ב'נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים' שם הוא ית"ש נתאוה שבמקום הפירוד יהיה גילוי של אחדות, כלומר - "הוא אחד ושמו אחד" ומה שהוא התאוה להיות בתחתונים היינו שהוא התאוה שיהיה גילוי בתחתון - שהיא גופא התאוה כמה שהתחתון נפרד, וא"כ 'נתאוה להיות לו דירה בתחתונים' היינו לגלות את האהבה בתאוה "נתאוה" - זה הנפרד, ו"להיות לו" זה האחד, שבמקום התחתון הנפרד יתגלה האחד.

ב-ץ ביץ בלבכפידה עבודת השם -
מספר שיעור בקול הלשון 39099765

בלבניפדיה עבודת ה' ביצה-פורים

מתבשלת בביצים והן מצד השורש של היצירה
שהיא במדרגת ביעא מלשון בעי - רצון.

ודבר זה מתגלה באותיות של ביצה שהשורש
הוא ב'י'צ"א ובהיפוך סדר האותיות זהו צבי
שבלשון ארמית זה ג"כ לשון של רצון כדוגמת
"צבי ואיתרעי בן" וכדו', וא"כ, פנימיות מדרגת
הביצה מתגלה משורש מדרגת הרצון.

גילוי הביצה ב'מועדים לשמחה' ולעומת כן במועד דתשעה באב

עד כאן הוסבר מהות מדרגת הביצה מצד
מדרגת הנפש בשורש יצירתו של האדם, אבל
הרי כדברי חז"ל כידוע עד מאד, כל דבר
מתגלה הן בעולם - מקום הן בשנה - זמן
והן בנפש, ובמדרגת זמן הגילוי של ביצה
הוא ב'יום טוב', - הסוגיא של ביצה נמצאת
בש"ס כמה פעמים לגבי כמה וכמה עניינים,
אבל עיקר המקום שמתגלה הסוגיא של ביצה
בש"ס זהו במסכת ביצה כפי שהוזכר - "ביצה
שנולדה ביו"ט" שזהו לשון המשנה בראשית
מסכת ביצה שמדברת על דיני יום טוב, והיינו
ששורש דיני יום טוב של כלל המועדים כולם,
מתחיל בדיני ביצה.

והלא דבר הוא - חידוד הדברים - הרי
במדרגת מועד ישנם מועדים שהם בבחינת
"מועדים לשמחה" שאלו הם הג' מועדים,
אבל מתגלה גם מועד שהוא להיפך משמחה
בתשעה באב שהוא מועד של אב שעליו נאמר
בקרא "קרא עלי מועד לשבור בחורי", והרי
גם באבל מצינו את ענין הביצה שהרי הגמ'
אומרת בספ"ק דב"ב כידוע שמאכל של אבילים

ביצה - כמו שנאמר בלשון הפסוק במצות
שילוח הקן (דברים כב, ו) "והאם רובצת על
האפרוחים או על הביצים" שאלו הם הביצים
הנולדים מעופות כדוגמת ציפור, תרנגול
וכדו'.

גילוי מדרגת ביצה בשורש יצירתו של אדם

אבל באופן הרחב יותר והשורשי יותר,
מדרגת ביצה היא שורש יצירתו של האדם.

וגילוי הדבר הוא הן ביצירתו מן האב והן
ביצירתו מן האם, בשורש יצירתו מן האב
זהו מה שהטיפה מתבשלת בביצה של הזכר,
וכן מן האם, כאשר הוולד נוצר במעי אמו זה
כדוגמת ביצה שיש מים מסביב למקום יצירתו
ואופן תחילת היצירה היא ע"י שנעשה שם
מעין ביצה כמו שאומרים רבותינו.

והרי שבשורש יצירתו של האדם הן מן הזכר
והן מן הנקיבה, יש שורש של מדרגת ביצה.

ובדקות יותר, הרי במקביל ללשון ביצה
שנקראת כך בלשה"ק, בלשון ארמית זה נקרא
ביעא ובלשון רבים ביעין, וכידוע מאד, מצד כך
יש בלשון הראשונים שקוראים למסכת ביצה
'מסכת ביעא', - וביעא הרי זה מאותו לשון של
המילה בעל שזה מלשון רצון, והיינו משום
שפנימיות שורש לידתו של האדם זה מכח
הרצון שהרי "אין קישוי אלא לדעת" ושורש
הדעת הוא ברצון כמו שהרחיבו רבותינו, וא"כ
שורש יצירתו של האדם הוא מהרצון של אביו.

והרי שמדרגת ביצה מתגלה בולד הנולד מן
האב הן מצד ההתגלות בפועל במה שהטיפה

* והה' כמובן נופלת בשורש ולכן בלשון רבים - ביצים היא איננה נמצאת.

ב על אף שהגמ' שם דנה גם על ביצה שנולדה בשבת.

מאד מה שנדפס בסידורים בתפילה של מוסף דראש חודש, שבכל חודש וחודש ישנו צירוף אחד של הוי"ה ששייך לאותו חודש, ואלו הם הי"ב צירופים של כלל החודשים שהם י"ב הצירופים השונים שמתגלים בשם הוי"ה.

ועולה א"כ לפי"ז, שכל השנה כולה היא בעצם במדרגת ביצה בי"ב צירופי הוי"ה שמתגלים בכלל החדשים, והביצה הזו מתגלגלת מגלגול של צירוף אחד לגלגול של צירוף אחר. כלומר - זה לא שיש בכל חודש צירוף לעצמו אלא שינוי סדר האותיות של השם הוי"ה שלפי"ז כך הוא צירופם, הוא ע"י גלגול, שהרי זהו הנקרא בלשון רבותינו גלגול האותיות משום שבכל תיבה המורכבת מאותיות מסויימות, כאשר משנים את מקומם של האותיות זה ע"י גלגול ולכן זה נקרא גלגול האותיות.

ומצד כך, י"ב צירופי הוי"ה הם גלגולי צירופי הוי"ה שיוצרים את גלגל השנה שמורכבת מי"ב חדשים.

[ובשנת העיבור מתגלה יתר על כן שבחודש הי"ג מכוונים את כל הי"ג צירופים דהיינו הי"ב צירופים עם כח הכוללם של כל הי"ב].

תפיסת הגלגול המתגלה בפורים לכיוון של 'והעיר שושן נבוכה' ולכיוון של 'צהלה ושמחה'

ונתבונן לפי"ז להבין בעומק - זה הכח שמתגלה בחודש אדר בכלל ובימי הפורים בפרט, שהרי מתחילה בשורש הדבר נעשה הגזירה שאז התגלה גדר של אבילות שזהו מה שנאמר בתחילה "שק ואפר יוצע לרבים", "והעיר שושן נבוכה", אבל כשמתהפך הדבר מתגלה "והעיר שושן צהלה ושמחה", והרי כידוע, נהגו לקרוא את התיבות "והעיר שושן נבוכה" במנגינה של מגילת איכה, ולעניינא דידן מתגלה כאן כח הביצה של האבילים שמאכלם ביצה, אבל מכח הביצה הצירוף

הוא ביצה, והטעם הוא משום שבביצה מתגלה גלגול, ראשית שצורתה עגולה, וגם תיקונה - צלייתה וכדו', נקרא בלשון הש"ס גלגול, והרי שגם במועד דקלקול מתגלה ביצה בסעודה המפסקת וכן בסעודת אבלים מאכלם הוא ביצים, והיינו שגם בתפיסת המועד דקלקול מתגלה מדרגת הביצה.

והרי שמצד אחד מתגלה ביצה מהצד דקלקול ומאידך מתגלה ביצה במדרגת מועדים דקדושה - מועדים דשמחה.

כח הגלגול שבביצה שמתגלה בגלגל השנה

ובהגדרה הכוללת, על אף שכפשוטו גלגל השנה מתגלגל מחודש ניסן - "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחודשי השנה" שבו מתחילה השנה והוא מתגלגל עד חודש אדר שהוא סוף השנה, אבל בעומק, הגלגל שמגלגל את השנה זה המועדים, כלומר - ישנם י"ב חודשים, אבל מה שיש צורה של 'גלגל השנה', זהו מכח המועדים שמגלגלים את השנה, - וזה בעומק מה שאומרת הגמ' ש'מקדש ישראל והזמנים' היינו שישראל הם אלו שמקדשים את הזמנים, והיינו שהם מקדשים את הזמנים מכח קידוש החדשים שע"י כן נקבע זמן המועדים, והמועדים הללו הם מגלגלים את השנה.

והרי שכח הגלגול שמתגלה בביצה המתגלגלת, הוא מה שמתגלה בגלגל המועדים שמגלגל את השנה, ועולה א"כ, שהן בשורש כח גלגל השנה שב'מועדים לשמחה' מתגלה ביצה, וכן בשורש כח גלגל השנה שמכח מדרגת האבילות מתגלה ביצה.

ובהרחבה יותר, מלבד המועדים לשמחה דאורייתא, יש בשנה את המועדים דרבנן, והרי כמו שמובא בכמה וכמה מדברי רבותינו, ביצה זה ר"ת י"ב צירופי הוי"ה, - וכידוע עד

² וכמובן, זה מתייחס בעיקר למועדים אבל לא רק זמן המועדים.

פִּיצָה מִלְשׁוֹן פִּיצָה בַּתְּהַלִּיךְ יִצִּירָתָהּ וּבִיצָה מִלְשׁוֹן 'מִבְּצֶבֶץ' בִּיצִיאָתָהּ לְאוֹר הָעוֹלָם

וּנְתַבּוֹנֵן לִפְי"ז לְהַבִּין עֲמוּק יוֹתֵר - הֲרִי הִגְמ' בְּבִיצָה מְבִיאָה מַחְלֻקַּת מַתִּי הוּא הַזְמָן שֶׁהַבִּיצָה נִגְמַרְתָּ בַּתְּהַלִּיךְ יִצִּירָתָהּ בְּמַעֲי הַתְּרַנְּגוּלָּה, - יֵשׁ שֶׁלֵּב שֶׁהַבִּיצָה עֲדִינָּה מַעוּרָה בְּגִידִין שֶׁל הַתְּרַנְּגוּלָּה, [-וּמַצֵּד כִּךְ הוֹזָכַר לְעֵיל שֶׁהִיא נִקְרָאת בִּיצָה מִלְשׁוֹן פִּיצָה], יֵשׁ שֶׁלֵּב שֶׁהוֹשֵׁלָמָה יִצִּירָתָהּ שֶׁל הַבִּיצָה, וְיֵשׁ שֶׁלֵּב שֶׁהִיא כִּבְר יוֹצֵאת לְאוֹר הָעוֹלָם" [-וּמַצֵּד הַשֵּׁלֵב הַזֶּה יֵשׁ טַעַם נֹסֵף לְמָה הַבִּיצָה נִקְרָאת בִּיצָה מִלְשׁוֹן מִבְּצֶבֶץ וְיוֹצֵאת שְׂמֻצָּד מִה שֶׁהִיא מִתְחִילָה לְהִתְגַּלֵּת הִיא נִקְרָאת בִּיצָה], וּבִזֶּה נִחְלָקוּ בְּגַמ' הָאֵם גַּמֵּר הַבִּיצָה זֶה כִּשֶׁהִיא נִגְמַרְתָּ בְּמַעֲי אִמָּה אוֹ שְׂגַמֵּר הַבִּיצָה הוּא בִּיצִיאָתָהּ לַחוּץ.

וּבְעוֹמֶק מוֹנַח כָּאֵן בְּמַחְלֻקַּת הַזֶּה מַתִּי הִיא הַשְׁלַמַּת הַבִּיצָה, שְׁתֵּי תַפְסוֹת שׁוֹרִשׁוֹת, בְּמַהֲלֵךְ הָרֵאשׁוֹן שֶׁהַשְׁלַמַּת הַבִּיצָה הִיא כִּשֶׁהוֹשֵׁלֵם כָּל גִּידוּלָה בְּמַעֲי אִמָּה, הֲרִי הַבִּיצָה עֲדִינָּה נִמְצָאת בְּאִיתְכַּסִּיָּא, בְּהַעֲלָם, וְעַל שֵׁם כֵּן הִיא נִקְרָאת בִּיצָה מִלְשׁוֹן פִּיצָה.

וּבְמַהֲלֵךְ הַשְּׁנִי הִיא נִקְרָאת בִּיצָה כִּשֶׁהִיא יוֹצֵאת לַחוּץ לְאוֹר הָעוֹלָם, וְרַק אִזִּי הִיא מוֹשְׁלַמַּת כִּשְׂמַתְגָּלָה בַּה' מִבְּצֶבֶץ וְיוֹצֵאת'.

וּנְתַבּוֹנֵן לְהַבִּין אֵת עוֹמֶק הַדְּבָרִים - הֲרִי כְּמוֹ שֶׁהוֹזָכַר פַּעַמִּים רַבּוֹת מֵאֵד מַהִּי מַגִּילַת אֶסְתֵּר שְׂכִידוּעַ מֵאֵד מְדַבְּרִי חֶז"ל אֶסְתֵּר נִקְרָאת אֶסְתֵּר מִלְשׁוֹן הַסְּתֵרָה, וְכִיוֹן שֶׁמַּגִּילָה זֶה מִלְשׁוֹן שֶׁל גִּילּוֹי א"כ מַגִּילַת אֶסְתֵּר זֶה גִּילּוֹי שֶׁל הַהִסְתֵּרָה.

וּלְפִי"ז לְעִנְיָנָא דִּידָן בְּסוּגִיָּא דְּבִיצָה, כִּשֶׁהַבִּיצָה נִמְצָאת בְּמַעֲי אִמָּה הֲרִי כוֹלָה נִסְתַּרְתָּ,

נִתְגַּלְגַּל וְנִהַפֵּךְ לְהִיּוֹת "וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צֹהֵלָה וְשִׂמְחָה" מַעֲיִן מִדְּרַגַּת מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה שְׂבִמּוֹעֲדִים דְּאוֹרִיָּתָא.

זֶה הָעוֹמֶק הַפְּנִימִי שֶׁמִּתְגַּלֵּה בִּימֵי הַפּוֹרִים שֶׁל תַּפְסוֹת הַבִּיצָה שֶׁמִּתְגַּלְגַּל בְּשְׁנֵי כִּוּוֹנִיהַ, - מִתְגַּלְגַּל לְכִיוּן שֶׁל הָאֲבִילוֹת וְלְכִיוּן שֶׁל הַשְּׁשׁוֹן וְשִׂמְחָה, וְלִכֵּן סֹדֵר הַדְּבָר שְׂקוּדֵם יְמֵי הַפּוֹרִים מִתְעַנֵּים בִּי"ג לַחוּדֵשׁ תַּעֲנִית אֶסְתֵּר מִהַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁל 'וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן נְכוּכָה' וְלֵאחֶר מִכֵּן זֶה מִתְגַּלְגַּל לִי"ד וְלִט"ו שֶׁנִּהַפֵּךְ אִזִּי לְצִירוּף שֶׁל יְמֵי הַפּוֹרִים שֶׁהֵם מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה זֶה הַגִּילּוֹי שֶׁל הַבִּיצָה דְּתִיקוֹן.

וְהֲרִי מְבֹאֵר בְּגַמ' שְׂבִיצַת הַתְּרַנְּגוּלָּה הִיא בִּיצָה שְׂקָלָה לְהַתְּבַשֵּׁל יוֹתֵר מִהַבִּיצִים שֶׁל שְׂאֵר הָעוֹפּוֹת, וּבְעוֹמֶק זֶה מִהַשּׁוֹרֵשׁ שֶׁהַתְּרַנְּגוּלָּה נִקְרָא 'גְּבֵר' עָלָיו נֵאמַר "הַנּוֹתֵן לְשִׁכּוֹי בֵּינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה" מִכַּח קְרִיאָתוֹ כִּשְׁעוֹלָה הַשְּׁחָר, וְזֶה בְּבַחֲנִית מִה שֶׁמִּתְגַּלֵּה בִּימֵי הַפּוֹרִים בְּאֶסְתֵּר שְׁעָלֶיהָ נֵאמַר "לִמְנַצַּח עַל אֵילַת הַשְּׁחָר" כְּמוֹ שְׂאוֹמֶרֶת הִגְמ' שְׂאֶסְתֵּר נִמְשָׁלָה לְאֵילַת הַשְּׁחָר, וְהֲרִי שְׂבִעוֹמֶק הַבִּיצָה שֶׁמִּתְגַּלֵּה בְּחוּדֵשׁ אֶדֶר בִּימֵי הַפּוֹרִים, הִיא בִּיצָה שֶׁל תְּרַנְּגוּלָּה שֶׁהִיא קָלָה לְהַתְּבַשֵּׁל, שְׂמִשֵּׁם הַתְּגַלָּה עוֹמֶק הָאוֹר שֶׁל הַגְּאוּלָּה שֶׁנִּהַפֵּךְ מִ'וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן נְכוּכָה' לְ'וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צֹהֵלָה וְשִׂמְחָה', כְּלוֹמֵר - מִה שְׂבִיצַת תְּרַנְּגוּלָּה קָלָה לְהַתְּבַשֵּׁל הֵינּוּ שֶׁהִיא קָלָה לְהַתְּגַלְגַּל כְּמוֹ שֶׁהוֹזָכַר לְעֵיל מְדַבְּרֵי הִגְמ' שְׂצִלִּיתָהּ שֶׁל הַבִּיצָה נִקְרָא גִלְגּוּל, וְהֲרִי שְׂבִיצַת תְּרַנְּגוּלָּה מִתְגַּלֵּה בְּעוֹמֶק הָאוֹר שֶׁל הַגְּאוּלָּה שֶׁל אֵילַת הַשְּׁחָר שֶׁמִּתְגַּלְגַּל וּמִתְהַפֶּכֶת מִלֵּילָה לַיּוֹם, מִ'וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן נְכוּכָה' לְ'וְהָעִיר שׁוֹשֵׁן צֹהֵלָה וְשִׂמְחָה'.

^י אֲצֵל הָאָדָם שׁוֹרֵשׁ הַלֵּידָה הִיא מִהַבִּיצִים שְׂבִאֵב שֶׁזֶהוּ בְּבַחֲנִית בִּיעָא - רְצוֹן, אֵלָא שְׂאֲצֵל כָּל אָדָם מִתְגַּלֵּה בִּיצָה כִּשֶׁהַטִּיפָה מִתְּבַשֵּׁלַת בַּתְּחִילַת יִצִּירָתָהּ וּבְכָל בִּיצָה הִיא נִקְרָאת בִּיצָה גַּם כִּשֶׁהִיא נִגְמַרְתָּ.

^ה וּבְתוֹךְ הַזְּמָן גּוֹפָא שֶׁהִיא יוֹצֵאת לְאוֹר הָעוֹלָם יִשְׁנֵם ג' שְׁלִבִּים - יֵשׁ מִה שֶׁהִיא יוֹצֵאת בְּמַקְצַת, יֵשׁ מִה שֶׁהִיא יוֹצֵאת בְּרוּכָה, וְיֵשׁ מִה שֶׁהִיא יוֹצֵאת כּוֹלָה, וּבְסוּגִיָּא בְּחוּלִין מְבֹאֵר שְׁלִבֵּי הַדִּין שֶׁל "שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ" כִּשְׂכֶּהֱאֵם רּוֹבֶצֶת עַל הַבִּיצִים, מִתְחִיבִים בְּשִׁילּוֹחַ הַקֵּן מִשְׁעָה שִׂיצָאָה רּוֹבָה שֶׁל בִּיצָה וְכִשֶׁהִיא יוֹצֵאת כּוֹלָה אֲפֻשֶׁר לִזְכּוֹת בַּהּ בְּקִנְיָן חֶצֶר. וְא"כ בְּתַמְצִית מִמֶּשׁ סֹדֵר הַמְּדֻרְגּוֹת הַכִּלְלִיּוֹת שְׂבִיצִירַת הַבִּיצָה הֵם: מַעוּרָה בְּגִידִים, גַּמֵּר בִּישׁוּלָה בְּמַעֲי אִמָּה, יוֹצֵאת בְּמַקְצַת, יוֹצֵאת בְּרוּכָה וְיוֹצֵאת כּוֹלָה.

מתפיסת העדר לתפיסת הויה, שהרי כל היסוד של מלחמה הוא יסוד של העדר, שכשעמים נלחמים זה עם זה, הם באים או להרוג או להיהרג, זה עיקר תפיסת מלחמה, מלחמה שבאה על נפשות, וכיון שבמלחמה מתגלה מות, זהו ההעדר הגמור המתגלה במת שנקרא חלל.

ולכן מלחמה היא אתחלתא דגאולה כי מונח בה תפיסת ההעדר שקודם להויה.

ומצד כך, מה שמבואר בגמ' בסוטה שאחד מהסימנים של הגאולה הוא ש"הגליל ישם" דהיינו שיהיה שם חורבן ושממה וגליל זה כמובן מלשון גלגול, כלומר, דייקא כשבגליל מתגלה מציאות של חורבן הוא סימן לגאולה כיון שמונח כאן עומק הדבר שהגליל מראה שההעדר הזה עומד להתגלגל ולהיות תחילת ההויה, למצב של בנין שבא לאחריו.

וא"כ, מצד ה'עין רואה' החיצונית, היא רואה את הגאולה רק כשבפועל מתגלה הגאולה, אבל מצד העין הפנימית, כשהיא רואה את החורבן בתוקפו ובשלימותו, שם היא רואה כבר את הגאולה.

והדוגמא היסודית והידועה עד מאד היא ברבי עקיבא במעשה שמבואר בגמ' בסוף מכות שכשהיה שועל יוצא מבית קדשי הקדשים היו שאר החכמים בוכים והוא מצחק, כלומר, מה שהם בוכים "איך לא נבכה" כלשון הגמ' שם, כי הם רואים שועל יוצא מבית קדשי הקדשים, אבל רבי עקיבא מצחק.

אמונה, שעשועים, שחוק - ג' שורשי האצילות המתגלים בחודש אדר

והרי כידוע שי"ב חושי הנפש מקביל ל"ב חודשי השנה, וחודש אדר מקביל לחוש

וכשהיא יוצאת לאויר, אז היא הופכת להיות גלויה וע"ש שבתחילת גילויה היא מבצבצת ויוצאת, היא נקראת ביצה כמו שהוזכר.

תפיסת הגאולה כשהיא מתגלה בפועל ותפיסת הגאולה של "מלחמה אתחלתא דגאולה היא"

וא"כ, יש כאן שתי תפיסות במדרגת הביצה, ולפי זה, כיון שנתבאר שהאור של כלל המועדים לשמחה והאור של פורים בפרט הוא במדרגת ביצה בהבחנה של ביצת תרנגולת בבחינת איילת השחר, הרי שבאור שמתגלה בגאולה יש לו שתי מדרגות - שתי תפיסות, מדרגה אחת היא כשהוא נמצא באיתכסאי, ומדרגה שניה כשהוא יוצא למציאות של גילוי.

והדוגמא היסודית לדבר - הרי ידועים דברי הגמ' לגבי סדר השנים שמתגלה בזמן ביאת משיח "שביעית מלחמות, במוצאי שביעית בן דוד בא" ומבארת הגמ' שהטעם שברכת גאולה היא בשביעית משום ש"מלחמה אתחלתא דגאולה היא", כלומר - לעומת מה שהמושכל ראשון מגדיר שגאולה מתחילה בשעה שיש גאולה בפועל, כאן מגדירה הגמ' שהמלחמה היא היא 'אתחלתא דגאולה'.

ועומק הדבר - שהרי הוזכר פעמים רבות מאד יסודות דברי רבותינו ש'העדר קודם להויה', הסתר מביא לידי גילוי, וכמו שאומרת הגמ' על "ויהי ערב ויהי בקר - ברישא חשוכא והדר נהורא".

אז בוודאי, שהגילוי בפועל הוא הוא זמן הגאולה שהיא מלשון של גילוי בפועל, אבל בתפיסה השורשית הפנימית, תפיסת הגאולה מתחילה ב"מלחמה אתחלתא דגאולה", - והיינו משום שהמלחמה מגלגלת את הגאולה

¹ כדוגמת בא במחתרת שבא להרוג או להיהרג.

² וכשהמלחמה איננה במדרגת מלחמה שלימה היא שייכת למלחמה של ממון אבל היא אינה עיקר 'שם מלחמה'.

הרצים בבצעי המים, ודייקא סוס כיון שבו מתגלה כח המלחמה כמו שנאמר בקריעת ים סוף "סוס ורוכבו רמה בים" וכן ע"ז הדרך, וכשהסוסים רצים בבצעי המים היינו שזה המלחמה הקשה ביותר, וכשמתגלה העומק הזה של 'סוסים בבצעי המים' זה העומק של המלחמה, העומק של מקור ההסתר.

אבל זה 'אתחלתא דגאלה' - וזה מה שמתגלה בביצה שהיא מושלמת ונגמרת קודם שהיא יוצאת לאויר העולם, כיון שהיא עומדת כמצאות לעצמה שנבדלת מאמה, והיא עומדת לצאת, והרי שמונח בה תחילת הגאולה.

וא"כ, המהלך הראשון שהביצה נגמרת כשהיא עדיין נמצאת באיתכסיה זהו המהלך הפנימי שהגאולה כבר נמצאת באיתכסיה בכח - אבל באופן שהיא עומדת להתגלגל ולצאת לפועל.

ומי שיש לו עיניים מעין עיניו של רבי עקיבא, הוא שוחק באותו זמן כי הוא כבר רואה את הגאולה, ומי שאינו נמצא במדרגה הפנימית והעליונה הזו, הוא רואה את הגאולה רק כשהיא כבר יוצאת לפועל.

וזה מה שנאמר במגילה "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה" כדברי חז"ל הידועים 'שידע בגזירה ובביטולה', ועומק דברי חז"ל הוא שאצל מרדכי מתגלה מעין רבי עקיבא שהוא משחק כשהוא רואה את השועל יוצא מבית קדשי הקדשים, וכך גם אצל מרדכי, כשהוא רואה את ה"להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", הוא רואה בזה שבהכרח יש כאן גאולה.

ומי שאין לו את אותה עין פנימית, הוא רואה את הגאולה רק לאחר מקום המלחמה. כשנעשה נייחא שאלו הם ימי הפורים בפועל.

השחוק בבחינת מה שנאמר בקרא "ואהיה אצלו אמן ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת".

ולעניינא דפורים - "ואהיה אצלו אמן" זהו שורש האמונה שמתגלה ב"ויהי אמן את הדסה".

"ואהיה שעשועים יום יום" אלו הם שני ימי הפורים שנאמר בהם "ימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים" שאינם בטלים לעת"ל משום שהם שייכים למדרגת השעשועים.

"משחקת לפניו בכל עת" זהו חוש השחוק שמתגלה בכלל חודש אדר.

ונתבאר א"כ כאן בפסוק שלש מדרגות ובעומק הם ג' המדרגות משרשי האצילות - המדרגה העליונה היא אמונה, המדרגה שמתחתיה היא שעשועים והמדרגה התחתונה יותר זהו שחוק".

ראיית העין הפנימית שמגלה את השחוק גם בזמן החורבן וההעדר

ומ"מ א"כ, העומק של 'רבי עקיבא משחק' זהו מהעומק של כח השחוק שמתגלה בימי הפורים וחודש אדר, כלומר, שאצל רבי עקיבא כשהוא רואה את החורבן, הוא רואה את הגאולה כי הוא רואה את ה'מלחמה אתחלתא דגאולה היא', את מה שהגליל יישם ויחרב שממנו מתגלגל הגאולה, כי ממקום שהדבר נחרב בבחינת העדר רואים את ההווה הנולדת ממנו.

ומצד כך לחד מ"ד בגמ', השלימות של הביצה היא כשהביצה הושלמה במעי אמה אף שהיא עדיין לא התחילה להתגלות, ואז היא נקראת בִּיצָה מלשון בִּיצָה כמו שהוזכר, והיינו משום שפִּיצָה היא מקום שיש קושי ללכת בו כמו שמבואר בגמ' בסנהדרין שהאבות הקדושים היו רצים לפניו יתברך כסוסים

בדרא בתראה, תחילת הגאולה תהיה באופן של "מלחמה אתחלתא דגאולה היא", ואז יתגלה 'הגליל ייאשם', שהגליל יהיה חרב ויתגלה הביטול שלו, וזה גופא יהיה ה'אתחלתא דגאולה' שמשם יתגלגל זמן הגאולה בפועל.

כפשוטו כשוראים ביצה, הביצה היא מדרגת הקטנות הפחותה ביותר שישנה.

וכמו הסדר שסידרו רבותינו - המדרגה הגמורה היא המדרגה של אב ואם.

למטה מכך זה המדרגה של בן כפשוטו.

ולמטה מכך זהו הבן הקטן שמוגדר אפרות.

והקטנות ביותר הגמורה זוהי הביצה, זה כפשוטו מה שמסודר בדברי רבותינו ומצד כך, המדרגה השפילה והנמוכה היא מדרגת הביצה.

גדר ביצת תרנגולת שממהרת להתבשל - גילוי ה'אחישנה' שבתוך ה'בעיתה' של זמן הגאולה

אבל בעומק כפי שהוזכר ביצת תרנגולת היא ביצה הממהרת להתבשל, ומצד כך, מחד, הביצה היא ההתגלות השפילה והנמוכה ביותר בסדר המדרגות, אבל מאידך במה שהיא ממהרת להתבשל זה בבחינת "אני הוי"ה בעתה אחישנה" שמתגלה ה'אחישנה' במה שהיא ממהרת להתבשל.

זה האור שמתגלה ב'איילת השחר' - בצד הקלקול נאמר בזמן גאולתו של המן (ד, ה) "ויאמר המלך מהרו להביא את המן", אבל מכח התיקון נאמר (ו, יד) "ויבהילו להביא את המן" למפלתו למהר את הגאולה, - מעין מה שנאמר ביוסף "ויריצוהו מן הבור" שאומרים ע"ז חז"ל שכיון שהגיע שעתו הכל נעשה במהירות, כמו"כ כאן ה'ויבהילו להביא את המן' זה שורש מפלתו של המן שנעשה באופן של מהירות.

והרי שהאור שמונח בימי הפורים הוא האור

אבל אליבא דאמת, על אף שימי הפורים נקבעו בימים שבהם הם כבר נחו מאויביהם, בי"ד בכל המקומות כולם ובט"ו בשושן, אך בעומק גם קודם לכם כשהרגו היהודים באויביהם בי"ג שזה זמן המלחמה, כבר אז התגלה ה"מלחמה אתחלתא דגאולה".

ולפי"ז בעומק, התפיסה היא ברורה מאד - מה שכפשוטו 'אסתר' זה הסתרה וצריך שיהיה את המגילה, שכשבאה המגילה הגאולה היא בגילוי, בעומק לפי התפיסה הפנימית של רבי עקיבא וחביריו, הגאולה לא מתחילה במקום הגילוי של הגאולה בפועל אלא במקום ההסתרה.

וזוהו העומק של מדרגת ביצה המתגלה בפורים וכפי שחודד, שהאור הפנימי של הביצה שנתגלתה בפורים, היא לא כשכבר היא יצתה ממעי אמה אלא כשהיא נמצאת עדיין במקום האיתכסיה.

ומצד המהלך הזה, מדרגת ימי הפורים מתחילה מ'והעיר שושן נבוכה' עוד לפני 'והעיר שושן צהלה ושמחה', שזהו הזמן שנתגלתה כבר הגאולה אצל מרדכי.

הגילוי בגאולה אחרונה של "הגליל יחרב" קודם הגאולה שמשם תתגלגל הגאולה בפועל

ומשם מונח שורש האור של לעתיד לבוא כדברי חז"ל הידועים עד מאד על מה שנאמר בקרא "וימי הפורים לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם", שימי הפורים לא יתבטלו לעת"ל, - ומה שמונח כאן בדברי חז"ל זה לא רק כפשוטו ממש שימי הפורים עצמם לא יעברו אלא מונח בדברי חז"ל עומק נוסף שהתפיסה הזו שהגאולה מתחילה מהמקום של ההסתרה שהתגלתה בימי הפורים, היא זאת שלא תעבור מתוך היהודים וכו' לעת"ל, וכמו שבימי הפורים הגאולה התגלתה בהם במדרגה של הסתר, כך גם הגאולה האחרונה שתהיה

ב' "אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", ומצד כך התיקון הוא שיתגלה גילוי-גאולה שהוא היפך ההסתר.

ולמעלה מכך, המהלך הפנימי יותר שהוסבר עד השתא הוא שכיון ש'העדר קודם להויה', לכן תחילת ההעדר הוא הוא גופא תחילת גילוי - "מלחמה אתחלתא דגאולה היא".

אבל בעומק יותר, מה שכפשוטו הסתר הוא הסתרת פנים, בהסתר העליון מתגלה "בצל כנפיך יחסיון", ומצד כך, כשביצה נמצאת עדיין במעי אמה באופן שכבר נגמר בישולה - השורש לכך שאפי' שהיא כבר גדלה ואיננה צריכה לאמה, היא נשארת בתוך אמה בזמן ההוא, זה מכך "בצל כנפיך יחסיון" בבחינת אם הסוככת על בניה כמו שהרחיבו רבותינו שע"ז נאמר "תסוכיני בבטן אמי" שנאמר על זמן העיבור שאז האם עומדת ומסוככת ע"ג הולד.

וזה השורש הפנימי העמוק של כל הסתר שקיים בעולם, כשעובר נמצא במעי הוא כביכול נמצא בעולם דידן, אבל יש לו הסתר, הוא לא רואה כלום ממה שקורה בעולם.

וזה העומק הפנימי של ההסתר שקיים בעולם המתגלה אצל מי שנמצא בעולם, אבל בעומק הוא נמצא למעלה מן העולם ומקושר לעליון, ומכך כך הוא אינו רואה מה שקורה כאן בעולם.

וזה העומק הנורא של גילוי ההסתר דתיקון שמתגלה ב'אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא", כלומר, מהצד התחתון זה הסתר פנים בהנהגה כמו שאמר המן "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד - אלקיהם של אלו ישן הוא" כדרשת חז"ל, שהוא ית"ש נראה ח"ו כישן, אבל בעומק הפנימי, שורש כל ההסתר הוא כמו עובר שנמצא במעי אמו וכמו ביצה שהושלם גידולה ועדיין היא נמצאת במעי אמה, והיינו שהם נמצאים שם בשביל כח

של 'בעתה אחישנה', וכפי שהוזכר פעמים הרבה - יש אור של 'בעיתתה' ויש אור של 'אחישנה', ומדרגת ה'בעתה' עצמה זהו זמן רחב שנחשב שבו כבר הגיע זמנה של הגאולה, וכמו שלענין שבת הזמן שאפשר לקבל שבת הוא אינו ברגע מסויים אלא בזמן רחב יותר, מפלג המנחה ולמעלה שהוא שעה וחומש קודם השקיעה שהוא השיעור של זמן קבלת שבת, כך גם בתוך ה'בעיתתה' של הגאולה יש זמן רחב, ובתוך הזמן הזה יש את ה'אחישנה'.

וזה המדרגה של ביצת תרנגולת שקלה להתבשל, כלומר, בה מתגלה תוקף מקום הגלות בבחינת מקום הקטנות הגמורה, אבל היא ממהרת להתבשל, וכפשוטו, כשמבשלים אותה, היא מתבשלת מהר, אבל מהו השורש של מהירות הבישול - להבין עמוק בחשבון הדברים - כיון שבביצה מתגלה המדרגה שהיא נקראת גמורה במעי אמה ולא רק כשהיא יוצאת לאויר העולם זהו השורש לכך שגם הבישול שלה הוא מהיר, כלומר, כפשוטו בבישול של דבר, יש אופן שזמן הבישול הוא ארוך ויש אופן שזמן בישולו הוא קצר ובוזה נאמר שביצת תרנגולת מתבשלת מהר, אבל בעומק, מה שמתגלה בביצת תרנגולת שבפועל היא מתבשלת מהר, שורש הדבר הוא במה שהיא נקראת גמורה במעי אמה, ומהשורש הזה מתגלה הבישול המהיר שבה.

מדרגת ההסתר העליונה של 'בצל כנפיך יחסיון' שמכחה אף מי שנמצא בעולם אינו מכיר מה שיש בעולם

ובעומק הפנימי יותר - ישנם שני מהלכים של גאולה, יש גאולה כפשוטו כשהביצה יוצאת לעולם שעל שם כן היא נקראת ביצה משום שהיא מבצבצת ויוצאת כפי שנתבאר, ויש גאולה כשדבר שלם חוסה במעי אמו בבחינת "בצל כנפיך יחסיון" - וזהו שורש ההסתר דקדושה - כלומר, כפשוטו הסתר זהו הסתר פנים כמו שאומרת הגמ' בחולין (קל"ט

מכל דבר רע" ומכח כך הוא אינו מסתכל בדבר רע, - זה מה שמתגלה במי שיש לו את שורש ההסתר העליון שמכח כך הוא אינו רואה את מה שנמצא למטה שהוא רע, אלא הוא מביט רק אל שורש המדרגה העליונה.

וא"כ, תוקף האור הפנימי שמתגלה בימי הפורים, זה אור שמחבר את המועד של תשעה באב ואת המועדים כולם שמתגלה בהם "ביצה שגולדה ביו"ט", אבל הוא לא מחבר אותם רק במדרגת ההסתר שמביא לגילוי כפי שנתבאר לעיל כפשוטו, אלא בעומק הוא מברר את שורש ההסתר שמתגלה מחמת ההתכללות השלימה בעליון.

וזה העומק הפנימי של ערים המוקפות חומה שקורים בהם את המגילה בט"ו, - כפשוטו, הסיבה שבונים לעיר חומה זה מפני האויבים שנמצאים מסביב ויראים מהם, אבל בעומק כמו שברור, ה'מוקפת חומה' זה מאותו שורש של 'יסתירנו בסתר כנפיו' שהחומה מסתירה ומעלימה את מי שנמצא בתוכה והרי שזה מעין חזרה למדרגת 'עובר במעי אמו'.

כפשוטו כשהעיר מוקפת חומה, זה מראה שבני העיר חלשים ואינם גבורים להילחם, ולכן הם צריכים לחומה ולעומת כך כשהעיר יושבת בפרזים זה מראה שבני העיר גבורים, שזה הרי מה שנאמר במרגלים שהם באו לבדוק את ארץ ישראל "הבמחנים אם במבצרים" וכפי שמבאר שם רש"י על אתר.

אבל בעומק, האור הפנימי השלם של ימי הפורים הוא האור המתגלה ביום ט"ו שהוא הפורים דמוקפין - "יסתירנו בסתר כנפיו" בו יתברך שמו.

ההסתרה שקיים שם, ומה שהם אינם מכירים את מה שיש בעולם, זה לא לגרועות אלא זה למעלות העליונה.

זהו עומק כח ההסתר שמתגלה בכלל, וכח ההסתר שמתגלה בפרט במגילת אסתר, השורש העליון של מדרגת ההסתרה.

ועל זה נאמר "יסתירנו בסתר כנפיו" שהיא מדרגת ההסתר העליון שהוא הוא האור הפנימי של מדרגת הביצה.

והרי הצורה של ביצה היא שיש את תכולת הביצה שנמצאת בתוכה שעל גביה יש את הקרום והקליפה שמסתירים את מה שנמצא בתוכה, כלומר, מונח כאן התפיסה שמה שנמצא בתוך הביצה עומד כמציאות לעצמו להיות דבוק במקורו העליון, נבדל ממציאות העולם.

זה השורש הפנימי שמתגלה בהארת הביצה דתיקון.

וזה השורש של הי"ב צירופי הוי"ה, כלומר - בעומק, כל הסתר שמתגלה בעולם שורשו הוא באופן נוסף של צירוף של הוי"ה, וכשמתגלה עוד הסתר ועוד הסתר ועוד הסתר, בשורש העליון שלהם הינם שורשי האופנים השונים של צירופי שם הוי"ה.

שורש ההסתר שמתגלה מחמת ההסתכלות במדרגה העליונה

וכשזוכים להיכלל בשם הוי"ה באופן השלם, במדרגת 'היה הוה ויהיה' שבשם הוי"ה ובמדרגת 'הוה תמיד' שבשם הוי"ה כלשון רבותינו, הרי שלא נמצאים בהסתר תחתון אלא נמצאים בהסתר עליון.

ובעומק, כשיש לאדם את ההסתר שמכח כך הוא נבדל ואינו רואה את המדרגה התחתונה, זה מעין ההבחנה שנאמר כלפי מעלה "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" שהוא אינו רואה את הרע בחינת "ונשמרת

שאלות מהשומעים

שאלה: הרב ביאר שהמלחמה היא בבחינת 'העדר קודם להויה', - האם לפי"ז כשהאדם רוצה להתחבר למדרגת המלחמה שמתגלה, הוא צריך לגלות בתוכו את ה'העדר' בשביל לגלות את הגאולה.

תשובה: הגאולה הפרטית היא בהעדר שבתוכו, ומכך כך הוא יכול להאיר גם לכלל שיתגלה בהם בחינת 'בעתה אחישנה' לזרז את הגאולה מכך מה שהוא הגיע בפרטות לגאולה הפרטית שלו.

המשך שאלה: ולפי זה, האם זה אומר שאדם שהוא לא בדרגה שהוא יכול להתחבר למדרגת 'העדר', הוא מופקע מהגילוי שקיים כאן בזמן המלחמה.

תשובה: בלשון כללית מאד - חוזרים בתמצית על הדברים שנתבאר בעבר בשרשי אופני החיבורים שישנם - היה את ה'אור אין סוף' כביכול קודם שנברא העולם כמו שמבואר בתחילת ה'עץ חיים', והחיבור לכח הזה הוא מכח ה'הויה' שבנפש, - זה שלב ראשון של חיבור.

והשלב השני הוא שנעשה צמצום שע"י כן נעשה החלל הפנוי - וראשית מתגלה חיבור לכח התנועה עצמה שנעשה צמצום - כח התנועה עצמה שנצטמצמה שהיא תנועת שעשוע כמו שנתבאר בהרחבה בתורת מהר"י שרוג, בנובלות חכמה ועוד, והחיבור לכח הזה הוא חיבור לעצם התנועה עצמה - עוד לפני התולדה שנולדה ממנה שזה ההעדר - והתנועה הזו זהו ה'אין סוף' המתנועע, והרי שמכך כך יש אפשרות של חיבור ל'אין סוף' מכח תנועתו שהיא בבחינת "ואהיה אצלו שעשועים יום יום" [שזהו שכל שעשוע, תנועה לצד זה ולאחמ"כ תנועה לצד האחר שזוהי בחינת 'יום יום'].

על גבי כך, מצד מה שנעשה ע"י הצמצום מקום של חלל פנוי, הוא שורש ה'העדר

קודם להויה', ובזה עצמו ישנם שני הבחנות - מלעילא לתתא הוא קודם להויה המתגלה באדם קדמון, ומתתא לעילא, עולים מההעדר הזה להיות ה'אין סוף'.

והעליה הזו מההעדר ל'אור אין סוף' היא בעומק ההבחנה של "ואמונתך בלילות" שהרי לילה זהו זמן ההסתר, ובבחינת מדרגת מקום זה מהות מקום החושך שנעשה ע"י הצמצום מכח שהסתלק האור, והרי שה'העדר קודם להויה' זוהי ההבחנה של אמונה בבחינת 'ויהי אומן את הדסה' שזה מלשון 'מגדל', כלומר, זה גידול של אמונה שעליו נאמר "ואהיה אצלו אומן", וזה א"כ כח האמונה שהוא הוא ההעדר שמביא להויה.

והמהלך הנוסף הוא חיבור מכח מדרגת קו שהוא כח התקוה שהאדם מקוה לבוראו, ומצד כך, הכח המחבר הוא עצם התקוה.

ויתר על כן, אם ע"י כח התקוה הוא בוטח, הרי שנמשך מלעילא לתתא המשכה של שפע וע"י כן נוצר חיבור ע"י השפע שמחבר את ה'אין סוף' לנבראים בבחינת 'ניצוק' שמחבר בין שניהם, וכל שפע ושפע שאנחנו מקבלים מה'אין סוף' יוצר תפיסת חיבור.

למטה מכך יש תפיסת חיבור במדרגת אדם קדמון שזה צורת אדם המתגלה בכל מדרגת התורה.

ולמטה מכך, צורת אדם במדרגת מצוות.

זה בכללות ממש כל אופני החיבורים, וממילא לענין מה ששאלתם שמי שאינו מחובר ל'העדר קודם להויה' אין לו שום חיבור - הסברנו בתמצית - בקצרה ממש - את כל מבנה השורשים של החיבורים:

- חיבור לאור אין סוף מכח ההויה שבנפש כמו שפשוט.

- חיבור מכח עצם התנועה כשנעשה הצמצום, שזה חיבור לשעשוע של הדברי תורה.

המשך שאלה: ולפי"ז, האם ביצה שגמורה במעי אמה היא מדרגה יותר שורשית ממדרגת עובר במעי אמו.

תשובה: הסדר הפשוט שכתוב בדברי רבותינו ב'זהאם רובצת על האפרוחים או על הביצים' שישנם שלוש שלבים בגדילת הוולד, יש מדרגה שהוא ביצה, יש מדרגה למעלה מכך שהוא אפרוח ויש מדרגה שהוא יוצא כבר לאויר העולם שהוא וולד גמור והופך להיות יונק, ולמעלה מכך גדלות - זה בקצרה ממש, [על אף שבכללות היניקה מקבילה למדרגת האפרוח], ובדקות כפי שנתבאר בשיעור, מדרגת ביצה היא למטה מן הכל - ולכן הודגש שעל אף שהביצה היא המדרגה הנמוכה מן הכל, אבל בתפיסה ההפוכה ישנה תפיסה שביצה גמורה שעדיין נשארת במעי אמה, היא חוסה בצל אמה בבחינת 'בצל כנפיך יחסיון' שזהו דבר והיפוכו שמתגלה בביצה - מצד אחד זה בחינת האבל שביצה בבחינת ביצה, ומצד שני זה כח התיקון השלם שבו שהיא חוסה בתוך אמה, וא"כ, כפשוטו ביצה היא המדרגה הנמוכה ביותר, והוספנו את גילוי שורש התפיסה העליונה שביצה, וכדוגמא, אם לוקחים את הגילוי של י"ב צירופי הוי"ה שהיא שורש הביצה של יו"ט, - היום טוב האחרון דאורייתא הוא סוכות שמתגלה בו "בצל כנפיך יחסיון", אבל זה לא התפיסה הפשוטה של ביצה.

שאלה: נתבאר בשיעור ג' המדרגות שבחודש אדר, אמונה, שעשוע, שחוק, האם זה מקביל למדרגות השורשיות של - אמונה תענוג רצון? **תשובה:** כן, ברור שההיפך מרצון זה כעס, בהגדרה הכוללת מה שיש באדם חוטם ופה זה בחינת ז"א ונוק', שהחיבור של זכר ונקיבה זה זיווג חוטם ופה, וכשזה מתגלה מצד הקלוקל, מתגלה הכעס של החוטם בפה שע"כ מתגלה

- חיבור למדרגת ההעדר שנמצאת בצמצום שזהו ה'העדר קודם להויה' שמכחו נעשה מציאות של אמונה.

- חיבור לעצם הקו שזה חיבור לתשוקה מתנת לעילא וחיבור להמשכה מעילא לתתא. ולמטה מכך היא הצורת אדם, במדרגת תורה ובמדרגת מצוות.

זהו בקצרה ממש ממש המבנה השורשי של כל שורשי החיבורים.

שאלה: איך מתבטא המדרגה של 'בצל כנפיך יחסיון' בכלל נשמות ישראל במצב של 'דור שכולו חייב'?

תשובה: ה'חייב' הופך להיות מציאות של חיבה - כשזה מתגלה מהצד הנפול, זה מציאות של 'חייב', אבל בתפיסה העליונה זה מציאות של חיבה.

ובעומק, מצד כך ה'חייב' הופך להיות שחייב שיבוא גאולה מתוך המצב הזה, לא 'חייב' מצד העבירות שבדור, אלא חובה שתהיה מציאות של גאולה. ו'חובה' כלומר - כך היא חקיקת רצונו יתברך שמו שיהיה חובה שיבוא משיח.

שאלה: מה ההבדל בין מדרגת 'עובר ירך אמו' לביצה כשהיא נמצאת בתוך אמה.

תשובה: תחילת יצירתו של הוולד עצמו היא גם בצורה של ביצה ולאחר מכן הוא גדל ונעשה בו צורה של עובר ואז זה כבר לא גילוי שלם של ביצה מלשון ביצה - ועל אף שהוא נמצא במי השליה, אבל כבר יש לו גם צורה גמורה והוא לא ממש בביצה, וא"כ, הגילוי של ביצה גמורה בעובר דאדם היא רק בתחילת היצירה שלו וכשהוא גדל, הוא הופך להיות במדרגה של אפרוח, מדרגה של עובר^ט.

ולעומת כך ביצה שהיא למטה ממדרגת אפרוח, נשארת בה תפיסת הביצה גם בזמן יצירתה וגם כשהיא יוצאת לאויר העולם.

^ט ואפילו הכי הוא בגדר 'עובר ירך אמו' באותו זמן.

היא עדיין רק מדרגה של שחוק - וגם זה לא בשלימות שהרי "אסור לאדם שימלא פיו שחוק בעולם הזה", ובמדרגת השלימות זה הופך להיות "משחקת לפניו בכל עת ובכל שעה".

אבל למעלה מכך עולים למדרגת שעשועים שזה השורש של השחוק של חודש אדר שזהו ה'הדר קבלוה בימי אחשורוש', כלומר, מצד חושי הנפש המתגלים, זה רק מדרגת חוש השחוק, אבל מצד התורה שלמעלה מהחושים, מתגלה שעשועים יום יום.

ולמעלה מכך מתגלה שורש האמונה של ה'העדר קודם להויה', ה'להשמיד להרוג ולאבד' זה ההעדר, וקודם להויה' - לתחילת הגילוי של הגאולה.

והרי שכל חודש אדר זה תמצית שלושת המדרגות של אמונה שעשועים ושחוק, אלא שבעלמא דידן עדיין הגילוי הוא רק המדרגה של שחוק וגם זה לא בשלימות - הזכרנו בתמצית, בקצרה את המבנה.

הדיבור שהוא לשון קשה כלשון הפסוק "דיבר אדוני הארץ אתנו קשות" כמו שאומרים חז"ל, והרי שהדיבור הופך להיות קשה מכח הכעס שבחוטם, אבל מצד התיקון זה הופך להיות נחת רוח שזה בחינת רצון - "שאמרתי ונעשה רצוני" רצון לפניו יתברך שמו - וכשנעשה רצון מתגלה ה'בת-שחוק', ויתר על כן, לא מתגלה רק 'בת-שחוק' אלא 'ממלא פיו שחוק' שזה זיווג שלם דחוטם ופה, ובעומק זהו 'התרי משיחין', משיח בן יוסף שהוא בבחינת חוטם זהו ה'נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני' באופן הגמור, ואז מתגלה משיח בן דוד בפה שזה הסוגיא של שחוק דחודש אדר.

בעלמא דידן עיקר המדרגה ששייכת זהו ה"משחקת לפניו בכל עת" ובלשון הפסוק שהוזכר "ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל עת", וסדר הדברים: - ה"ואהיה אצלו אמון" זוהי מדרגת הכתר שהיא אמונה.

"שעשועים יום יום" - זה מדרגת חכמה ובינה שהם תרי יומין כמו שאומרים חז"ל וזה השעשועים של הדברי תורה שע"י החכמה ובינה.

"משחקת לפניו בכל עת" זה הז' תחתונות שהוא מקום השחוק ובעלמא דידן שאנחנו נמצאים בז' תחתונות, כל המדרגה ביסודה

ב-י ביצה-בלבביפדיה.עבודת השם-פורים
מספר שיעור בקול הלשון 37369727

מדור מחשבה

בלבביפדיה מחשבה

בץ-ביצה

סוגיות במחשבה

בץ-ביצה

בלביפדיה מחשבה ביץ-ביצה

שורש בצ

שורש האותיות ב-צ, הוא 'בצץ', הכפלה של 'הצ', ומשם שורש המילה 'ביצה', והמילה 'מבצבץ', הדומה למילים מבעבע, ומפעפע. וכן קרובים הם במהותם, שבעבע עיקרו ביסוד המים, והוא סוד הבועה. מפעפע הוא ביסוד הדיבור, בבחינת 'פועה' 'שהיתה פועה ומדברת לתינוקות' (רש"י שמות א טו). מבצבץ הוא ביסוד האש. כדוגמת אש המבצבצת ויוצאת מבין החרסים.

בחינות אלו מצינו בשורש יצירת האדם, שורש הבעבוע מיסוד המים מתגלה בפסוק (בראשית ב ו) 'ואד יעלה מן הארץ', וכפי שמפרש רש"י על אתר, שלצורך בריאתו של אדם העלה את התהום והשקה העננים כדי לשרות העפר ולברוא את האדם, כגבל שנותן מים ואחר כך לש את העיסה, כמו כן כאן קודם השקה ואחר כך 'וייצר'.

שורש הפעפוע מיסוד הדיבור מתגלה כמובן ב'ויפח באפו נשמת חיים' (שם ב ז) ככח נשימתו ודיבורו של האדם, וכאשר האדם נושם ונושף אויר הרי הוא מפעפע.

שורש המבצבץ מיסוד האש מתגלה ביצירת האדם בשתי יחסויות. האחד הוא מה שאמרו בגמרא (סוטה יא:) על גלות מצרים, שהיו הנשים מולידות את הילדים בשדה תחת התפוח, ועוזבות את הוולדות שם, וכשהיו באים המצרים להורגם היה נעשה להם נס וגבלעים בקרקע, ולאחר שהיו המצרים הולכים היו מבצבצים ויוצאים כעשב השדה, שנאמר (יחזקאל טז ז) 'רבה כצמח השדה נתתיך'.

כיוצא בזה איתא בגמרא (כתובות קיא:) בסוד גלגול מחילות שיהיה בתחיית המתים לעתיד

לבוא, 'א"ר חייא בר יוסף עתידין צדיקים שמבצבצין ועולין בירושלים שנאמר (תהלים עב טז) 'ויציצו מעיר כעשב הארץ' ואין עיר אלא ירושלים שנאמר (מלכים ב' יט לד) 'וגנותי אל העיר הזאת'.

מבואר מדברי הגמרא, שכאופן יצירת האדם כן יהיה לעתיד לבוא, שיעלו מן הקרקע במדרגה של מבצבץ - מבצבצין ועולין.

שורש בגדי בוץ - פשתן

שורש זה של 'מבצבץ' מבואר גם מהמשך דברי הגמרא שם, 'אמר רב חייא בר יוסף, עתידין צדיקים שיעמדו בלבושיהם קל וחומר מחיטה, מה חטה שנקברה ערומה יוצאה בכמה לבושים צדיקים שנקברו בלבושיהן על אחת כמה וכמה'. שורש אותם הלבושים הם בגדי בוץ, כענין בגדי הכהנים הלבנים, העשויים מפשתן.

ביאור הענין שהפשתן נקרא בוץ, מובא מדברי רבותינו שהוא על שם מקום גידולו שגדל בביצה [היינו מקום בו המים רדודים ויש בהם טיט, ויבואר להלן]. באופן אחר נקרא כן על שם שהוא עולה בד בכד, אחד אחד, ומצד כך אופן יציאתו הוא שמבצבץ ועולה.

המקום הראשון בו מצינו את המושג פשתן הוא במעשה של קין והבל, שהיה קין מביא מפרי האדמה מנחה לה', ומובא במדרש שהיה מביא מפרי הפשתן. לעומתו הבל הביא מבכורות צאנו ומחלביהן, והיינו שהיה מביא צמר. וזהו הפגם שהיה בצירוף שניהם יחד, שזה הביא פשתן וזה צמר ויחד היה כלאים, שעטנז.

אך ביחס לקין לחוד, הרי ששורש הפגם שלו היה במה שהביא פשתן שגדל בביצה, והוא

אמנם, טעם נוסף בעומק, הוא מחמת אופן יצירת האפרוח מאותה הביצה, שכן אופן יציאתו בטבע העולם הוא על ידי התרנגולת שדוגרת על הקן ומחממת את הביצה ובכך נוצר האפרוח. חמימות זו שנעשית על ידי התרנגולת, היא זו שמחממת נקראת ביצה, שכפי שהובא לעיל שורש השם 'מבצבץ' הוא משורש "האש", שמבצבצת. לפי זה כיון ששורש תכלית מציאות הביצה הוא על ידי החמימות, לכך נקראת משורש מבצבץ, ביצה. ועוד, ש'אפרוח' לשון 'פרח' (פ"ח) וזהו בחינת "רוח" שבבץ, ע"י שפורח ומבצבץ בפריחתו.

יציאת מצרים במדרגת ביצה

יציאת מצרים כשבא הקב"ה לגאול את ישראל, היו בני ישראל במדרגה 'עובר במעי אמו', והיו בבחינת ביצה משתי הבחינות שבה. גם היו במצרים שהינה בבחינה של ביצה, שיעבוד הטיט, וכן"ל. וגם היו כאותו האפרוח שאינו יכול לצאת מתוך הביצה והוא כלוא בתוכה. וממילא כשבא הקב"ה לגאול את עם ישראל, היה זה בבחינה של 'לכוד לקחת לו גוי מקרב גוי', היינו עם ישראל מקרב מעי מצרים וקליפת מצרים, וגאולת מצרים הרי היא כהסרת אותה קליפה, היינו שעם ישראל יצאו ממדרגת ביצה למדרגת אפרוח.

מטעם כן נוהגים לאכול בליל הסדר ביצה, שמלבד היותה זכר לקרבן חגיגה, מורה היא על מדרגת יציאת מצרים שהיתה יציאה והתעלות מאותה מדרגה של ביצה.

וזהו גם הטעם שיציאת מצרים היתה דיקא בבוקר, בשעה שהתרנגול קורא, בבחינת הגילוי של 'נותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה'. שבשעה זו התרנגול מעורר את השחר ומטיל ביצה ויוצא לחוץ. כלומר, כאן נרמז היציאה מאותה מדרגה של ביצה, למדרגה של אפרוח ותרגול.

וזהו גם טעם הדבר שהביצה היא מלשון יציאה, שיוצאת מן התרגול לחוץ. ביחס

במדרגה של בגדי בוץ, מבצבץ ועולה. וזהו שורשו הפנימי של הפגם ביחס לקין.

שורש המושג 'ביצה'

מלבד הביצה הידועה, ביצת התרנגולת, ישנה 'ביצה' נוספת בלשון הקודש, והיא מים המעורבים בטיט, היוצרים יחד מציאות של 'ביצה'. אכן ישנה עוד הגדרה לביצה בדברי רבותינו, שבהם הטיט אינו בהכרח מעורב במים, אלא המים צפים למעלה ואף על פי כן הם נקראים ביצה, והמשמעות היא למים שאין בהם עומק.

הדוגמה לכך כמוכבא בגמרא (ב"ב עג.) שישנה ספינה קטנה הנקראת 'ביצית', שתפקידה הוא לקחת את האנשים מהחוף הרדוד לספינה הגדולה שעוגנת במרחק מהחוף. הטעם שנקראת בשם זה הוא מפני שכל יעודה הוא באותו המקום שבו יש מים מועטים ורדודים, ומקום זה נקרא ביצה.

שורש הביצה הוא בגלות מצרים, שכן מצרים היא במדרגת מים רדודים שיש שם תערובת של טיט, ומטעם כן דייקא פרעה שיעבד את בני ישראל לעבוד בחומר ולבנים וטיט, ולזכר זה בליל הסדר מטבילים בחרוסת זכר לטיט, שהוא כל שורש וסוד גלות מצרים, במדרגת ביצה.

ויש לבאר הדבר, מה המכנה המשותף לשתי המושגים הללו הנקראים 'ביצה' - ביצה של מים וטיט, וביצת התרנגולת. ויש לכך כמה טעמים. הטעם הפשוט הוא, שביצת התרנגולת מורכבת משני החלקים, מחלק נוקשה ומחלק הנוזל. מצד ההבחנה הזו, החלק הנוזל שבו זה מעין תערובת של "מים" וטיט, זה צורה של ביצה. טעם נוסף כותב הבן איש חי, שכאשר הביצה יוצאת מאימה, היא מבצבצת ויוצאת, ועל שם כן היא נקראת ביצה. כלומר, לא מצד עצם הביצה עצמה אלא מצד ההתראות שלה ויציאתה לחוץ. כל מבצבץ הוא קרוב ללשון יוצא, 'בץ'.

לדידן, זהו שורש יציאת ממצרים במדרגת הביצה.

לפי זה גם קריאת ים סוף היתה גופא במדרגה זו של ביצה. שהרי טבעו של הסתלקות המים מייצר מקום של ביצה - טיט מעורב במים. והגם שנעשה שם נס ונהפכה הקרקע לחרבה, ויבשה לגמרי, אך מצד מדרגה ה'בכוח' של סילוק המים, היתה שם ביצה. וכן הקב"ה נשא אותם על כנפי נשרים - רוח, כאפרוח שפורח.

מציאות אופן ההולדה באדם

כידוע ישנם שני אופנים של הולדה בעולם, יש את האופן שכלולים בו האדם הבהמות והחיות, שבו הולד יוצא להדיא בדמות מי שמולידו. ויש את האופן של העופות השרצים והדגים, שבו הולד יוצא באופן של ביצה, ומתוך אותה הביצה יוצא הולד כדמות מי שמולידו. שלב זה שבו הולד נמצא בביצה, הוא שלב של ממוצע, שמעמיד מציאות של דבר שאיננו בגילוי.

כפי שהובא, שורש יצירת האדם היה באופן שגיבל הקב"ה את העפר במים, ומשם יצר את האדם, וכפי שנתבאר מציאות זו של תערובת העפר והמים היא הנקראת ביצה, ומכאן ששורש האדם הינו גם בבחינה מסויימת של ביצה.

ומטעם כן גם אופן תחיית המתים יהיה על ידי 'שמבצבצין ועולין', היינו שכשהאדם מת הרי הוא חוזר לעפר, לביצה, ובתחיית המתים הוא מבצבץ ויוצא, כאותו אפרוח שבוקע את קליפת הביצה ומבצבץ ויוצא לחוץ.

לפי זה ברור, שאילו היתה הבריאה מתקיימת כסדר בריאתה, ועומדת בשלימותה בלי מציאות החטא, אזי היו הכל מולידים באופן של האדם והבהמות שבו הולד יוצא תיכף כדמות מולידו. אך כיון שאדם הראשון חטא, ובפרטות קין בנו חטא והביא מפרי

האדמה שהוא הפשתן ששורשו בגדי בוץ, ממילא נתגלה הבחינה שבו יצא ממדרגה של לידה רגילה וחזר למדרגה של פרי האדמה, שהוא מדרגת הביצה. ונתגלה שאותה הביצה שממנה נוצר האדם מעירוב העפר והמים, אליה גם חוזר האדם לאחר מיתתו, וממנה הוא עתיד לקום בתחיית המתים.

זהו עומק דברי הגמרא, שלעתיד לבוא מבצבצין ועולין וקמים בלבושיהן. כלומר, יש כאן בחינה המורה על שורש החטא שהיה במדרגת הבוץ דקין, שמכחו קמים לעתיד לבוא בלבושי בוץ דידהו.

ואותה מדרגה של בגדי בוץ שיהיו לעתיד לבוא, היו גם בגאולה בימי מרדכי ואסתר, כפי שנאמר (אסתר ח, טו) 'ומרדכי יצא מלפני המלך וגו' ותכריך בוץ וארגמן'. כלומר, שכאן היה מציאות של דבר שחל בו שורש התיקון, כענין התיקון שיתגלה לעתיד לבוא בתחיית המתים והגאולה השלימה.

שורש התיקון לעומת שורש הקלקול

כפי שנתבאר שורש גאולת בני ישראל ממצרים היה במדרגת ביצה, שיצאו ממדרגת הביצה של מצרים להיות עם ה'. בחינה זו של תיקון במדרגת ביצה מצינו גם במה שנטלו עמם ביציאתם ממצרים 'עוגות מצות כי לא חמץ', שכן יצאו בחיפזון ולא הספיק בצקם להחמיץ. אופן מציאות הבצק הוא נעשה על ידי תערובת של קמח ומים היוצרת יחד כעין מציאות של ביצה, ולאחר מכן הבצק תופח ועולה. כענין זה כך הוא שורש גאולת מצרים, שלא הספיק בצקם להחמיץ, ובכך לא תפח ועלה, והיה במדרגת מצה ועדיין לא הגיע למדרגת חמץ שהוא החטא ושורש מציאות הגאווה, שהיא יסוד האש.

ונמצא, שבכך שלא הספיק בצקם להחמיץ, נתקן מציאות הבוץ, שהוא מיסוד האש, והוא

מציאות של עירוב צמר ופשתים יחד.

והשורש של תיקון זה, הוא מיסודו של אברהם אבינו שנאמר בו 'הציץ עליו בעל הבירה', ואמר לו הקב"ה, 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, ואחרי כן יצאו ברכוש גדול'. ובכלל אותו רכוש שנטלו ממצרים היו גם בגדים, כדאיתא בפסוקים, בגדים אלו היו הבגדי פשתן במדרגה של בגידה דקלקול, והוציאו ממצרים והעלו למדרגת בגד החייב בציצית.

בהקשר זה יש להוסיף, שכענין הד' כנפות שיש לציצית, כך יש ד' כנפות לארץ, ועל זה נאמר (ישעיה יא יב) שלעתיד לבוא בגאולה השלימה, הקב"ה 'קבץ את נדחי ישראל מארבע כנפות הארץ. ושורש גאולה זו היא בגאולת מצרים, שכן גלות מצרים היא שורש לכל הגלויות כולם, וכך גם גאולת מצרים היא שורש לכל הגאולות כולם, כפי שנאמר (מיכה ז טו) 'כימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות'.

ממילא ברור, שכאשר הקב"ה גאל את בני ישראל מארבע כנפות הארץ של מצרים, אז נתחייבנו במצוות ארבע כנפות של ציצית. וכיון ששורש מצרים מצד הקלקול היה במדרגת ה'ביצה' ו'בוץ' דקלקול, ממילא שורש גאולת מצרים מצד התיקון הוא במדרגת הציצית שהיא בבחינת ה'בוץ' דתיקון.

טלית קטן וטלית גדול

והנה, כידוע מצות חינוך מחייב את האב לחנך את בנו הקטן בכל המצוות. ביחס לציצית מצינו הגדרה חדשה שאין בשאר המצוות, והיא טלית קטן וטלית גדול, כמוכן שגם גדול יכול ללבוש טלית קטן, אבל יסוד טלית קטן הוא שיעור לפי הבן הקטן, משא"כ טלית גדול ששיעורו לפי אדם גדול.

שורש עומק ההארה של יציאת בני ישראל ממצרים שמתגלה, והיינו מהלך דתיקון בבצק שחוזר ויוצא לחוץ.

הצד השני הוא צד הקלקול, וכפי שהוזכר אצל קין והבל, שקין הביא מפרי האדמה שהוא הפשתן, והבל הביא מבכורות צאנו והיינו הצמר, ובכך נוצר כלאים ושעטנז.

וכידוע מדברי חז"ל (חולין קט:), 'כל מה דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה', ולעניינה דידן איסור כלאים הותר בשני אופנים, האחד הוא במצוות ציצית, והשני הוא בבגדי כהונה שבבית המקדש. גם הציצית, וגם הבגדי הכהונה יש להם שורש לבחינה זו של המבצבץ, שכן הציצית היא משורש הלשון 'מציץ בין החרכים', מבצבץ. וכן בגדי הכהונה שהם בגדי 'בוץ', ובראשם ה'ציץ' של הכהן גדול שהוא גם כן מאותו לשון של 'מציץ'.

נמצא אם כן ששורש הבצבץ שהתגלה בקלקול הוא בפשתן, ומצד כך כשהרג קין את הבל אמר לו הקב"ה 'קול דמי אחיך צועקים אליי מן האדמה', אומרים חז"ל, שהיה דמו של הבל מבעבע, היינו שהיה מבצבץ ועולה מן האדמה. זהו אם כן כוח הבוץ דקלקול שהתגלה אצל קין.

אבל במדרגת התיקון ביציאת מצרים, הוא מה שהובא לעיל שהיה במדרגת ביצה, ובמדרגת בצק שלא הספיק בצקם להחמיץ, היינו שאין מציאות תפיחה של בוץ דקלקול.

מצד כך דייקא בפרשת ציצית שאומרים בכל יום, מוזכר יציאת מצרים. כלומר, במצרים התגלה שורש זה של מבצבץ ויוצא מצד התיקון, במה שהיו תינוקות במצרים נבלעים בקרקע ומבצבצין ועולין. ובזה מתגלה שאותו הבוץ אינו בוץ דקלקול אלא בוץ דתיקון, והוא מתגלה בשלימות בעיקר מצות ציצית,

* על דרך כן, הרבה בחינות במצרים הינם במדרגת ארבע. הדוגמה הברורה, מכת דם, אותיות ד' ומ' הם ארבע בעשרות. וכן המילה מצרים עצמה, האות ראשונה מ', והאות האחרונה מ'. וכן אורכה ורוחבה של ארץ מצרים, מובא בגמרא שהיא ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. וזהו הד' מ' ת', סוד הדמות, 'בצלמנו כדמותנו'.

והנה, הסימן שנמסר לישראל במצרים לידע מיהו הגואל, מבואר בפסוקים, שהוא מי שיבוא ויאמר להם 'פקוד פקדתי אתכם'. 'פקד' בגמטריא כמנין 'בצבץ', כלומר, שורש גאולת מצרים במדרגת מבצבץ ועולה. וממדרגה זו עלו ונתעלו מהארה להארה עד שלימות האור במדרגת העליונה במתן תורה.

שורש הבצבץ דקלקול באיסור אשת איש

ואולם, גם שורש זה של גאולת בני ישראל ממצרים לא היה באופן השלם מכמה פנים, ובפנים דידן היה החסרון במדרגת איסור אשת איש, וכדברי חז"ל על הפסוק (ויקרא כד י) 'ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי', שהיה מעשה שהרג מצרי את הבעל הישראלי ובא על אשתו ונתעברה וילדה בן, ופרסמה הכתוב.

אשה הנחשדת באיסור זה של אשת איש, היא אשה סוטה שמשקין אותה את המים המרים, ואם אכן חטאה מתה ביסורים, וכמובא בפסוק (במדבר כא) 'בתת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה', מפרש רש"י צבה, כתרגומו, 'נפיחה'. כלומר, קללה מיסוד הרוח, כענין הבעבוע שהוא גם כן משורש הרוח. כיוצא בזה ב'ביצה' אותיות 'צבה', וזהו מבחינת יסוד האש. נמצא אם כן, ששורש הדבר שבמצרים לא היה גילוי שלם של היציאה במדרגת הביצה, הוא מחמת הפגם של אשת איש, ביצה דקלקול. עומק הדבר שכאשר יש ביצה דקלקול בבחינת אשת איש, ממילא אין כאן הארה שלמה אלא הארה חלקית, והיא זו שמבצבצת ויוצאת.

כאשר נברא אדם הראשון בשורש יצירתו, אדם מן האדמה, נברא כולו בבת אחת. לעומת זאת הילדים שנולדו במצרים היו מבצבצים ועולין, קימעא קימעא, וכן כאשר הצדיקים יקומו בתחיית המתים לעתיד לבוא, יהיו מבצבצין ועולין, קימעא קימעא, היפך יצירתו של אדם הראשון שנברא בבת אחת.

ובדקות, ההפרש בין האדם הגדול לאדם הקטן הוא שלגדול יש דעת ומחשבה, בחינת 'ראש', מה שאין כן לקטן שאין בו דעת וראש. מצד כך, הרי שהטלית גדול מהותה שכוללת ועוטפת גם את הראש עם הגוף, משא"כ טלית קטן שאינה עוטפת את הראש אלא את הגוף, שכן הגוף בלא הראש הוא בהגדרה של קטן.

כפי שנתבאר מצות ציצית היא זכר ליציאת מצרים, מצד כך הרי שלבישת הטלית גדול היא זכר ליציאת מצרים של הגדולים, בבחינת 'לכו נא הגברים כי אותה אתם מבקשים'. לעומת זאת לבישת הטלית קטן היא זכר ליציאת מצרים במדרגה של הקטנים, בבחינת 'גם טפכם ילך עמכם' (שמות י כד). ואותם קטנים הם הם שהיו מבצבצין ועולין מהארץ בזמן השיעבוד, וככלל מדרגת הקטנים בשיעור הנמוך שלהם היא מדרגה של מבצבץ בבחינת היניקה שיונק משדי אמו. ונמצא, שהתגלות זו של הטלית קטן, היא גילוי המדרגה של המבצבץ ויוצא.

יציאת מצרים מדין לילה ומדין יום

בעיקר יציאת מצרים מצינו שני שרשים, ליל ט"ו בניסן ויום ט"ז בבוקר [מלבד זאת יש שורש נוסף והוא קריעת ים סוף בשביעי של פסח, ואכמ"ל], החילוק השורשי בין הלילה ליום הוא ביחס לאור, שכן ביום יש את הארת החמה, הארה שלמה, לעומת הלילה שבו מאירים הלבנה והכוכבים, שהינם הארה חלקית. אמנם גם צורת הארתם שונה, שהלבנה מבצבצת ועולה וכן הכוכבים מבצבצים ומאירים, לעומת החמה בתוקפה שאינה מבצבצת אלא מאירה בעצמותה.

שורש יציאת מצרים מדין הלילה, הוא במדרגת המבצבץ של הלבנה והכוכבים, הארה חלקית - 'לא הספיק בצקם להחמיץ', וכן"ל, ואילו יציאת מצרים מדין היום זהו הארה שלמה.

הארת החמה כנגד הארת הלבנה

בבריאת המאורות ביום רביעי, הקדוש ברוך הוא תלה את המאורות ברקיע השמיים, 'את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים'. אלמלא קטרוג הלבנה שאין שני מלכים משמשים בכתר אחד, הרי שהחמה היתה מאירה כל הזמן בתוקפה, ולא כהאידנא ששוקעת ושוב זורחת ומאירה שלב אחרי שלב, קימעא קימעא, עד חצות היום שמאירה במלא אורה.

נמצא, שקטרוג הלבנה הוא שגרם בעומק לחמה שצורת הארתה תהיה באופן של ניצוצות - נץ החמה. וכמו כן גרם הקטרוג גם ללבנה עצמה שלא תאיר עוד מחמת עצמה, אלא רק מחמת החמה שמקבלת ממנה ניצוצות של אורה, ועל ידם היא מאירה. ומטעם כן, גם במשרתיה של הלבנה, ככוכבים, מתגלה בחינה זו שמאירים ועומדים ברקיע השמים כניצוצות, וכענין הלבנה עצמה שמקבלת את הניצוצות מהחמה.

וזוהי צורת הבריאה שיש בידינו השתא מתולדות החטא שקטרגה הלבנה ואמרה שאין שני מלכים משמשים בכתר אחד, ומחמת כן נשתנה מציאות החמה מהארה שלמה במלא תוקפה, להארה חלקית באופן של קימעא קימעא.

ומציאות זו של החמה תשתנה לעתיד לבוא, וכמו שאמרו בגמרא (נדרים ח:), 'שעתיד הקדוש ברוך הוא להוציא חמה מנרתיקה'. כלומר, מציאות זו של הארה חלקית של החמה בעולם הזה נעשה על ידי שהחמה נמצאת בתוך נרתיקה בתוך לבושה, ולעתיד לבוא תצא מנרתיקה ותאיר הארה שלמה. ואולם, גם בעולם הזה אין החמה נסתרת לגמרי בתוך נרתיקה, שאם היתה כך לא היתה מאירה כלל, והיה העולם גמור של החמה. אלא אופן ההארה

השתא הוא בכך שנמצאת בתוך הנרתיק אך מבצבצת ויוצאת ממנו.

זהו עומק ההגדרה של הארת החמה השתא, לעומת העתיד לבוא, שבו עתיד הקדוש ברוך הוא להוציא חמה מנרתיקה לגמרי, ותאיר בשלימות ההארה.

בדקות יש לומר עוד, שעומק מהות נרתיק זה המלביש למציאות החמה, אינו לבוש גמור המסתיר הכל, אלא הוא כבחינת 'בגדי בוץ', פשתן, שהם דקים ואין האור נסתר מאחוריהם אלא נראה באופן של ניצוצות. ושורש הלבוש שהינו בבחינת הבוץ, הוא מכח אותו שורש של קלקול דקין, שהביא קרבן לה' מפרי האדמה, מהפשתן, ומאותו שורש דקלקול נעשה נרתיק החמה שמחמתו מצטמצם אורה מהארה שלמה להארה חלקית במדרגה של ניצוצות.

אכן יחס זה של הניצוצות עם הפשתן עלול גם לגרום לכילוי גמור, וכדברי חז"ל בהרבה מקומות, שהסכנה הגדולה לפשתן הם הגיצים שיוצאים מן האש ומכלים את הפשתן. עומק הדבר, שכל זמן שאש אינה נוגעת בפשתן, אזי הפשתן גופא משמש לאש ככיסוי להוציא אורה באופן של ניצוצות, אך אם האש תגיע לפשתן באופן של ניצוצות, שיצא ממנה ניצוץ, גץ, ויגע בפשתן, אזי תכלה האש את כיסויה וישרף הפשתן כולו.

לפי זה ברור מהלך הדברים של שורש המבצבצים ועולים מצד נקודת הקלקול ומצד נקודת התיקון. מצד הקלקול, המבצבץ יוצר חמימות של אש. מצד כך, אשת איש שבא עליה איש זר בחמימות של עבירה ביאה גמורה, כלומר, שהניצוצות יצאו ממנו ובאו בתוכה, זהו השורש לעונש ש'בטנה צבה', שאותם המים המאירים ששותה, מעוררים את בחינת הניצוצות של הביאה, וזה גופא

מציאות הגילוי השלמה. אך מדין האור, אזי יש את הבחינה של פתאום יבוא אדון, גילוי כל שלימות האור בבת אחת.

ומדין הניצוצות שהוא הבחינה של הקימעה קימעה, אזי אופן הגאולה יהיה בכך שתאיר תחילה בצורה של ניצוצות, אבל אם הניצוץ יכנס לתוך הדבר עצמו, יתרחש הדבר שיתכלה כל הפשתן כולו. אך מדין האור שהוא הבחינה של ה'פתאום יבוא אדון', אור שלם בבת אחת, יהיה זה גילוי כמו לידה שבאה בבת אחת, וכדוגמת האפרוח שמסיר את הקליפה ובוקע לחוץ. וכן הוא בלידת האישה ששורשו מצד מדרגת האור, ותוקף ריבוי האורות דוחף את הוולד לחוץ. כלומר, שתחילת הלידה היא במדרגה של ניצוצות, ומכוח כך באים הצירים, שהינם משורש 'מיצרים' ו'מצרים', ואחר כך בא המדרגה העליונה של שורש הלידה, המתגלה מכוח מדרגת האור.

לפי זה מהלך הדברים, שכאשר הדבר עולה ממדרגת הביצה למדרגה של אור גמור, הרי הוא משתנה ממדרגת 'צבה' למדרגת 'צוהר', שהוא תוקף החום ואור החמה בזמן הצהרים. ועיקר מהות ההארה בצהרים אינה באופן של ניצוצות כמו בנץ החמה, אלא באופן של תוקף ריבוי האור בבת אחת. זוהי העלייה ממדרגת הניצוץ והצבה, למדרגה של אור גמור.

בשורש גאולת בני ישראל ממצרים, כמו שנתבאר היו שני זמנים לגאולה, היה גאולה מדין הלילה וגאולה מדין היום. מדין הלילה הגאולה היתה במדרגת הארה של הניצוצות, לא הספיק בצקם להחמיץ, וכן"ל. מדין גאולת היום, הרי שלא יצאו כגנבים בלילה שיש הארת ניצוצות של לבנה וכוכבים, אלא יצאו באור היום לעיני כל העולם. מדין זה שורש הגאולה היתה מכוח מדרגת האור של היום. והוא עיקר שורש הגאולה העתידית ממדרגת

מכלה אותה². אבל מצד מדרגת התיקון, אזי ניצוץ אחד בא ומכלה את כל מציאות הפשתן. לפי זה יציאת מצרים לא היתה יציאה שלמה, ושורשו באיסור אשת איש וכן"ל. אבל 'כימי צאתך מארץ מצרים הראנו נפלאות' בגאולה העתידה. ועל הגאולה העתידה נאמר 'והיה בית יעקב אש, בית יוסף להבה, ובית עשיו לקש'.

הקש מכסה את התבואה, וככל שהתבואה גדלה והולכת, הקש כנגדה הולך ומוסר, וכענין הביצה שיוצא ממנה אפרוח, שכלל שהאפרוח גדל, כך הקליפה הולכת ומוסרת. מצד כך אמרו בגמרא, שעתידיים צדיקים לקום בלבושיהם קל וחומר מחיטה, הבחנה היא, מעין הקש הנמצא על גבי החיטה שהולך ומוסר, כן הצדיקים מבצבצים וקמים בלבושיהם, כאפרוח שגדל ומסיר את הקליפה קימעה קימעה.

נמצא אם כן שני מהלכים בשורש הגאולה העתידה, מהלך אחד הוא שיוצא הניצוץ עצמו ומכלה את הלבוש, בבחינת בא ניצוץ אחד ושרף את הפשתן, ועל ידי כך מוסר כוח המסתיר ומתגלה האור. ויש מהלך אחר בגאולה העתידה, בה האור מגיע בשלמותו, והוא נשלם בזמן הלידה בו הקליפה מוסרת ואזי מתגלה שלמות האור בבת אחת.

והם הם שתי הבחינות הידועות מדברי חז"ל באופן הגאולה לעתיד לבוא, שמחד יש את הבחינה הנקראת 'איילת השחר', והוא כענין השחר שמגיע קימעה קימעה, כפי שהוזכר לעיל. ומאידך יש את הבחינה שהגאולה תבוא בפעם אחת, כלשון הפסוק (מלאכי ג א) 'פתאום יבוא האדון אל היכלו'. שורש שתי הבחינות הללו הוא מה שנתבאר השתא, שמדין הניצוצות יש את הבחינה של קימעה קימעה, עוד ניצוצות ועוד ניצוצות עד שמתגלה

² וזהו ענין 'ארור' שבתורה, שנקרא ארור מלשון אור, שכן הוא מהות האור שאם הוא מתרבה למעלה מכח הכלים לקבלו, הרי הוא נופל לקלקול ונהפך לארור. ארור מלשון 'אור רע', ר' מוכפלת, המורה על הכפלת מציאות כח הרע שבדבר.

תוקפו ואורו. וממדרגה זו של מתן תורה, שלימות האור, חזרו ונפלו לחטא העגל, היינו ממדרגת האור למדרגת הניצוצות שבו אין גילוי שלם של מדרגת האור.

משה מת ויהושע מכניס

וזהו עומק הדבר שאמרו חז"ל (ספרי במדבר צה), 'משה מת ויהושע מכניס'. כלומר, שהכניסה בחזרה למדרגת הארץ, ארץ ישראל, היא עדיין במדרגה של ניצוצות, מדרגת הלילה, משה מת. והיינו שלאחר שנפלו ממדרגת מתן תורה בחטא העגל כמו שהוזכר, נפלו ממדרגת האור למדרגת הניצוצות, ומכאן ואילך כל ההנהגה כולה שמסתלקת ממשו ומתגלה ב'משה מת ויהושע מכניס', הינה גם כן על דרך זה של מדרגת הניצוצות בלבד, ומצד כך הם חוזרים ונכנסים לארץ ישראל.

ואופן כניסתם לארץ ישראל היה גם כן כאופן יציאתם ממצרים, שביציאתם עברו במדרגת הביצה שבתוך ים סוף, וכך גם בכניסתם עברו במדרגת הביצה שבתוך הירדן. אמנם, בשונה מים סוף שהביצה היתה רק ב'כוח' ולא בפועל, זאת מאחר ונעשה להם נס ויבשה הארץ, והלכו בתוך הים ביבשה, בירדן לא היה הדבר כן, וכך גם בפועל עברו בתוך הביצה. ושורש הדבר מחמת אותה המדרגה ש'משה מת ויהושע מכניס', שכן בפטירתו של משה רבינו חזר למדרגת 'עובר במעי אמו', מדרגת האפרוח הפנימי שבתוך קליפת הביצה.

וכן איתא בחז"ל, שביקש משה רבנו להיכנס לארץ ישראל, אמר לו הקדוש ברוך הוא אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלוא נימא, אמר משה רבנו אם כן אכנס כאדם לעצמו ולא כמנהיג. אך גם לכך מיאן הקב"ה. עומק הדבר, שרצה משה רבינו לירד ממדרגתו ולהיות כאפרוח בעלמא, ולא כמנהיג הכלל.

והגם שבקשה זו לא נתקבלה בפועל, אך נתקבלה בכוח, שכן למרות שמשו רבינו לא זכה להיכנס לארץ ישראל, אמר לו הקדוש

ה'פתאום יבוא האדון' שלימות האור וגילוי בבית אחת, שהוא משורש גאולת היום, שהחמה מאירה בתוקפה.

הנפילה ממדרגת מתן תורה למדרגת חטא העגל

אמנם, ככל דבר שבקדושה, גם במדרגת הצהרים יש צד קלקול, והוא חטא העגל שחטאו לאחר יציאתם ממצרים, וכדאיתא בפסוק (שמות לב א) 'וירא העם כי בושש משה לבוא', 'בושש' באו-שש שעות (כ"ד שס), היינו שעת הצהרים. כלומר, בצהרים גופא נפלו למדרגת הקלקול, ובמקום שלימות ההארה נפלו לבחינה של 'והיית ממשש בצהרים כאשר ימשש העור באפלה' (דברים כח ט).

ומצד כך, נפלו בני ישראל מהמדרגה שבה יכלו לראות את פני משה כי קרן אור פניו, והוצרך ליתן על פניו מסווה. בחינה זו ש'קרן אור פניו', היא כבחינת השמש, שאף בצהרים אינה מאירה בגלוי אלא מוסתרת בתוך נרתיקה, וממילא ההארה היא על ידי קרני אור החמה ולא על ידי עצמותו של האור.

ומדרגה זו של ההארה מכח הקרנים ולא מכח עצמות האור, הוא משורש חטא העגל, וכענין שאמרו חז"ל (ב"ר ב ד) שגזרו היוונים על ישראל לכתוב על קרן השור שאין לכם חלק באלוקי ישראל ח"ו, והיינו לעורר בכך החרון אף של חטא העגל. הקרן בבחינה של קרניים היינו שיש בה רק מציאות של ניצוצות ואין כלל מציאות של עצמות האור.

לעומת כך, במדרגת מתן תורה איתא בחז"ל (דב"ר ואתחנן) שהקב"ה קרע להם את כל הרקיעים. עומק הדבר, שקרע את כל המסכים המבדילים, שכן הרקיע תכליתו להבדיל בין מים למים, בין המים שלמטה למים שלמעלה, ואם כן קריעת הרקיע ענינו הסרת כל מציאות של הבדלות. וממילא מתגלה האור השלם שאינו עומד מאחורי מסך ונרתיק ומופיע באופן של ניצוצות, אלא הוא עומד במלא

ומכל מקום, במדרגה של 'האי עלמא' אנחנו נמצאים במדרגה של מבצבץ ועולה. אבל המדרגה השלימה בגאולה העתידה במהרה בימינו, אז יתגלה המדרגה לא רק באופן של 'ביץ', 'מבצבץ ועולה', אלא מלשון 'בוצע', כלומר, נחתך לגמרי, בבחינת קרע להם את כל הרקיעים, ועתיד הקדוש ברוך הוא להוציא חמה מנרתיקה. ואז יאיר האור שלמעלה מן המבצבץ - 'ביץ' במדרגת ק"ג (אותיות אחרי ב"ץ), במדרגת מנחה (ק"ג גימט' מנחה), מדרגת צהריים, לילה כיום יאיר כאור שבעת ימי בראשית, אור השלם, אורו יתברך, אור שאין לו סוף.

ברוך הוא, אותה תראה ושמה לא תבוא. כלומר, כאן פעל משה רבנו בראייתו גופא את מדרגת העיבור. שכידוע מדברי רבותינו על הפסוק (דברים ג כו) 'ויתעבר בי השם למענכם', שאמר הקב"ה שמה יבוא איתכם בעיבור בכל שעה. שורש מדרגה זו של העיבור התחילה במה שראה ונכנס לארץ ישראל בראייתו, ובכך יצר את מדרגת העיבור, כעובר במעי אמו.

זוהי מדרגתו של משה רבנו. ו'משה מת ויהושע מכניס', אינו כפשוטו שמה נשאר בחוץ, אלא שנקבר מול הר העברים, בבחינת 'עובר', ונכנס לארץ ישראל במדרגה של עיבור, במדרגה של ביצה.

ולפי זה, כאשר בני ישראל נכנסו לארץ, וכבשו את שבע האומות, תנועת הכיבוש היתה מעין ביצה שהולכים בתוכה, ושורשה מאותה המדרגה בה עברו את הירדן, וכן"ל.

ב-צ בצה-כלבפידיה מחשבה
מספר שיעור בקול הלשון 34289997

סוגיות במחשבה

ביץ

וכו'. והיינו שכל דבר שמבעבע ומבצבץ, נראה כמציץ. וזהו בצבוץ דתיקון, תחיית המתים.

ולעומתו, היפך תחיה, מוות. ושורש המוות ע"י נחש, שנושך וממית. וכתב רש"י (שמות, כב, כד) וז"ל, נשך - ריבית שהוא כנשיכת נחש שנושך חבורה קטנה ברגליו ואינו מרגיש, ופתאום הוא מבצבץ ונופח עד קדקדו וכו', עכ"ל.

ו**כתב** בשל"ה (תצוה, תורה אור, כח) וז"ל, והנה המן הוא סמאל כו', כנרשם למטה, והנה פעולת הנחש הוא סמאל"ל, הוא מבצבץ בהמן ופעלו וכו', עכ"ל. ובצבץ דקלקול ובעבוע נתגלה בדם, עיין גיטין (נו, ע"ב).

כתב בספר השורשים (ערך בצץ) וז"ל, הטבעו בבץ רגליך (ירמיה, לח, כב) וכו', וענין בוץ טיט ורקק. וכן בצאתיו וגבאיו (יחזקאל, מז, יא), העמקים שהם מלאים טיט, וכו', עכ"ל.

ומאידך, "בוץ", הוא פשתן, ואמרו (ע"ז, עה, ע"א) העקלין של נצרין ושל בצבוץ מנגבן. ופירש הערוך (ערך בץ) וז"ל, פשתן מלשון בוץ, עכ"ל. ובבגד פשתן, הבגד מבצבץ, וזהו יופיו של הבגד, ומאידך בבוץ וטיט מבצבץ אולם יש בו כיעור. ועיין ספר הנימוקים לר' אליהו בחור, ערך בוץ, וערך בצץ.

ו**כתב** בחשק שלמה (שורש בץ) וז"ל, הנחתו על דבר שיש בו ליחה חלקה כעין ריר. לשם כך תקרא השליה שבעופות והשרצים והדגים מטילין ביצה, על שם ריר חלק שבו. ויקרא האגם שיש בו רפש וליחה שמניית בצה, כמו הגיאה גמא בלא בצה (איוב, ט, יא), בסתר קנה ובצה (שם, מ, כא), בצאתיו וגבאיו (יחזקאל, מז, יא), ובלי ה"א הטבעו בבץ רגליך (ירמיה, לח, כב), ויקרא מין צמח של פשתן בוץ, אחוז בחבלי בוץ ותכריך בוץ (אסתר, א, יח), ורקמה ובוץ (יחזקאל, כז, טז), ע"ש שגדל בביצה, כי צמח הפשתן צריך ביותר לקרקע רטובה ושמנה ואינו גדל בכל מקום כשאר צמחים וכו'. ובלשון התלמוד עשו מן בץ פעל מבצבץ לחוץ (גיטין, נו, ע"ב; חולין, נו, ע"א), ונאמר על כל דבר לח הכנוס בדבר קשה ודוחק לצאת שהוא כענין לחוץ של ביצה המעורב טיט ורפש והוא דוחק ומבצבץ למעלה כעין שנראה כאגמי מים שהמים מבצבצים בו תמיד למעלה, עכ"ל.

ושורש "בץ" קרוב ללשון "בע", מבעבע, ומלשון "צץ", כמ"ש (כתובות, קא, ע"ב) אמר ר' חייא בר"י, עתידין צדיקים שמבצבצים ועולים בירושלים, שנאמר "ויציצו" מעיר כעשב הארץ

מדור רל"א שערים

צירוף

ב-י / ב-צ / ב-ה / י-צ / י-ה / צ-ה

ב-י

אילולי חטא, כדרך שיצאו מיעקב. וכשם שחל ריב בין י"ב שבטים הללו, כן חל פרוד וריב בין י"ב כוחות הגנוזים ביוסף. ואזי מדתו של יוסף אות ברית קדש, ברית יב-תר, נעשה בה הפרת ברית, מלשון פרור. ולכך כתיב ויפוזו מבין זרועי ידיו, שיצאו י' טיפין ממנו כמ"ש (סוטה שם) ועי"כ נחסר י' מן י"ב, ונתפרדה החבילה. ואילו היה עומד בנסיון בשלמות היה בבחינת אביר בשלמות, אביר, יב-אר. וכחו זה של יוסף נגלה בגביע שלו, גביע, יב-עג. ולכך הטמין גביע זה באמתחת אחיו, לרמוז להם על אחדות י"ב זו שנפגמה. ובפרטות הטמין באמתחת בנימין. יב-נימן, כנ"ל, שהוא המשלים לי"ב. שכשם שבפרוד בין יוסף והאחים נשאר חיבור של ב', יוסף ובנימין, שלא היה כלל במכירתו. כן אצל יוסף עצמו, מתוך י"ב נשאר ב', מנשה ואפרים.

ומכח כך חזרו ונתחברו יוסף ויהודה, ויגש אליו יהודה. ויהודה נמשל ללביא, וכמ"ש (בראשית מט, ט) וכלביא מי יקימנו. לביא, יב-לא. כי חיבור י"ב מושרש חיבור של שנים שמתפשט עד י"ב. ושוורש חיבור זה הוא יוסף ויהודה, תרי משיחין כנודע. וכן חיבור יוסף ובנימין, משכן ומקדש שבחלקם, ואז החל להאיר אור התיקון להאיר י"ב צרופים אלו כביצה הגודלת. ונודע, ביצה ר"ת י"ב צרופי הוי"ה. וגילוי זה נתגלה בליל פסח, בשתיית יין, שמקורו, יקב, י"ב-ק. וכיעקב בים סוף, שנקרע לי"ב גזרים. ואח"כ כתיב וישב הים לאיתנו. ישב, יב-ש.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבוי, אביב, אבידה, אביגיל, אבידן, אביהו, אביו, אביון, אביחיל, אבימלך, אבינדב, אבינעם, אביאסף, אבינר, אביעד, אביעזר, אביר, אבישג, אבישוע, אבישי, אביתר, אהליאב, אויב, איבה, אחיטוב, איוב, אלישבע, בהיר, ביצה, בית, ביתן, בינה, בנין, בנימין, בריח, ברית, גביע, גביר, גבראל, דביר, ישב, נביא, סביב, רביעי, ריב, תשבי, חביון, יבוס, יבלת, יבש, יואב, יובב, יובל, יקב, שבי, כזבי, צבי, לביא, נביות, סנחריב, עיבל, עכביש, עמינדב, רבית, שיבה, בי, בין, בירה, בכי, בלימה, בליעל.

הנה ברא השי"ת את עולמו בששת ימים, וכשם שהדבר קיים בזמן כן קיים בעולם, שצורתו ששה צדדים. ונודע ששה צדדים יש להם י"ב גבולי אלכסון (כמ"ש בספר יצירה) ואלו הם הקוים המחברים את ששת הצדדים. והוא הכח המקיים את צורת העולם. ושורשו בשם הוי"ה, שיש בו יב' צרופי הויה. ר"ת ביצה, יב' צרופי הוי"ה, כמ"ש רבותינו. והם הם גבולות עולם, בחינת בלימה, יב - למה, בלום, וכח הבלימה הוא הוא גבולות עולם. והפורץ גבולות אלו נקרא בליעל, בי - לעל, היינו פורץ שורש צורת הבריאה. וזהו בחינת בית, כדכתיב בחכמה יבנה בית. ובית גדול נקרא בירה, בי - רה. ויש את צורת הבית ששה צדדים. ויש את כח החיבור. בפעולה, ובתוצאה. בפעולה, יבנה, בנין. יב-ן. מכח י"ב קוים מחבר את ששת צדדיו. ומכח כך עומד הבית על עומדו. בית, יב-ת. (ועיין ס"י פ"ה בהרחבה להקבלת מדרגת י"ב). ושורש בנין הבית, בבינה, כמ"ש ויבן את הצלע, ואמרו חז"ל שהוא לשון בנין ולשון בינה. בי - נה. ובין י"ב הללו יש חילוקים, וזהו בין, בי - נ, והיינו, חילוק מה בין כל אחד מי"ב הללו. אולם בחורבן הבית, בית המקדש, יש בכי, בי - כ.

וכן הדבר אמור במערכת יום ולילה, שכל אחד י"ב שעות, קוים המחברים את היום, וקוים המחברים את הלילה. וכן במערכת השנה י"ב חודש. ותחלת חדש האביב. אב - יב.

וכשם שהדבר אמור במערכת זמן ומקום, כן הדבר אמור במערכת נפש של כללות האומה, י"ב שבטים, ושורש לבסוף, בנימין, יב-נימן. כי הוא המשלים לי"ב. וכן הוא בחושי הנפש (עיין ס"י שם). וכאשר י"ב שבטים אלו נחסר בהם שלמות הארת י"ב קוי חיבור אלו בשלמות, נעשה מי"ב אלו ריב, יב-ר. והכח לקלקול זה כמ"ש וישנאו אותו, ובפרטות נעשו לו לאויבים. אויב, יב-או. ואזי נעשה יוסף אביון, יב-און. ואזי נמכר יוסף וניתן בשבי, שבי, יב-ש. ואזי הארתו של יוסף, אור זרוע לצדיק נעלם בחביון עוזו. חבוי, יב-חו. ונעשה אבידה, יב-אדה. ובזה יבש מעינו, אות ברית קדש. יבש. יב - ש.

ואזי כשם שנגלה בכללות בניו של יעקב שהוא בבחינת הברית התיכון בריח - יב - חר, י"ב שבטים, כן נגלה ביוסף אות ברית קודש כמ"ש (סוטה לו ע"ב) שהיה ראוי לצאת ממנו י"ב שבטים

ב-צ

פשתן, שגדל בד בבד. אולם בלבוש בוץ משובץ כל חוט כראוי, ונגלה יופיו של בוץ. והארה זו בחינת צהוב, צב-הו, בחינת "צהבו פניו", צהוב הארה.

והיפך כן הוא הגלות, ונעשה ע"י נבוכדראצר, אותיות צב בקרבו, שבא לבטל יציבות זו, וניתוק בנ"י מארצם. והוא בחינת חצב דקלוקל, חצב, ח-צב, מנתקם מן מקום יציבותם.

והבן שיש יציבות מכח הארת השורש כנ"ל, ויש יציבות מכח דקות בארעא, בחינת "והארץ לעולם עומדת". והוא בחינת רבץ, ר-צב, שרובץ ודבק בארעא. והוא בחינת מצבה כמ"ש אצל יעקב ועוד, שענינה לקבץ את כל החלקים מצד קביעות בארעא. וזוהי מצבה שנותנים ע"ג המת, לקבץ כל חלקי חייו שנתפזרו בארעא. וזהו בחינת בצק, בצ-ק, שתחילה יש מים וקמח, וכל גרגיר בקמח עומד לעצמו, אולם ע"י תערובת במים ולישה נעשב בצק שמצרף את כל החלקים יחדיו. היפך בצע, צב-ע, שמחלק הדבר לחלקיו.

ושלמות הארה זו מתגלה במשכן שנעשה ע"י בצלאל, צב-לאל, כלומר מצורף ע"י התקשרותו לאל, אליו ית"ש. ויתר על כן מתגלה בא"י שלמטר השמים תשתה מים, היפך בצורת, שנתנתק ממקורו. וכך זה יכניע את שרו של עשיו שעתיד לבא מבצרה, כמ"ש מי זה בא מבצרה וגו', ואזי יתגלה "צבי ואתרעי בן", ויתגלה היציבות השלימה. והוא ע"י חיבור הוי"ה-ה אדנות גימטריא צב עם הכולל.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבצן, אצבע, קבץ, רבץ, בצע, בצר, בצרה, בוצץ, בץ (ביצה), בלשאצר, עצב, צבא, צבאות, בצורת, בצל, בצלאל, בצק, חצב, נצב, יצב, מבצר, מצבה, צבי, נבוכדראצר, קצב, צהוב, בוץ, יעבץ, שבץ, צבעון.

עיינן רש"ר הירש (נשא, פ"ז פסוק ג' ד"ה עגלת צב) "צב" קרוב אל סבב, והוא מורה כנראה על מחיצות המקיפות את חלל העגלה והמגינות על האנשים או על החפצים שבעגלה, עכ"ל. וזהו צורת בצל, בצ - ל, מחיצות המקיפות. ובעומק נקרא כן מלשון נצב, עומד על עמדו, כמ"ש (בראשית לב, ז) "והנה קמה אלומתי וגם נצבה". ויתר על כן עומד בקומתו, וכך אמרו בזוה"ק (פנחס, רמב, ע"ב) והנה קמה אלומתי וגם נצבה, דכך תפילה מעומד. וכמ"ש רש"י שם, קמה אלומתי, נזקפה, וגם נצבה לעמוד על עמדה בזקיפה ועיי"ש בשפתי חכמים, וגם נצבה, לעמוד כן תמיד כן על עמדה בזקיפה. והוא בחינת מבצר, עומד על עומדו בתוקף.

ומהות עמידה בזקיפה הוא התקשרות לשורש העליון, וכיון שנקשר לשורשו העליון ע"י כן שורשו העליון אוחזו, ודין גרמא ליה לעמוד תמיד בזקיפה. וזש"כ (שם כח, יב) והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, וגו' והנה ה' נצב עליו, וגו'. והיינו מוצב ארצה, לתתא, וראשו מגיע השמימה נקשר לשורשו העליון, ומכח כך נצב ארצה. ולכך מיד כתיב והנה ה' נצב עליו, והיינו שנגלה שורש הכל ה' ית"ש שמכחו הוא נצב ועומד תדיר. והוא בחינת אצבע צב-אע, שע"י אצבע מחוי לשורשו כמ"ש בשלהי בתענית שכל אחד מראה באצבעו ואומר זה ה' קרינו לו, והיינו שע"י נקשר לשורשו, ואזי ה' נצב עליו. והוא בחינת שם צבאות, שהוא ית"ש נצב על נבראיו. והוא בחינת ביצה, צב-יה, כי הנולד הגמור באפרוח נעשה בריה לעצמו ונבדל משורשו, אולם הביצה אינה ולד גמור ועדיין לא נתנתקה משורש מקורה המולידה. ושורש הכל הוא בחינת רצון, ונקרא בארמית צבי, רצה, כי הרצון על ידו הכל ניצב, כפי גדרי הרצון. וכאשר הרצון מתפשט לתתא, רצון-רץ, נעשה לתתא פרוד, בחינת רצ-צר, הפרטים נעשים כצרות זו לזו, ובזה מושרש בהם עומק הפרוד. אולם מכח הארת הרצון, "צבי" נעשה קיבוץ קבץ, ק-צב. והוא אור הגאולה, מקבץ נדחי עמו ישראל. ואזי נעשה בחינת משבצת, שיבוץ, שבץ, ש-צב, שכל אחד מן הפרטים שנקבץ מסתדר ועומד ומשובץ במקומו, לפי הארת השורש. וכן לבוש העשוי מבוץ, בצ - ו,

ב-ה

שמת מכיוון שאכילתו אינה מתוקנת נעשה כנבלה המסרחת, נבלה, גל-בה. אולם בתיקון יש עליה מתתא לעילא, וזהו בחינת במה, בה - מ, שמעלים עליה קורבנות, אכילת גבוה.

ונודע ששורש פגם חוה, בפגם הלבנה שאמרה א"א לשני מלכים לשמש בכתר אחד. לבנה, לן-בה. ואחר י' דורות נעשה תוקף של דין, מכול. וההצלה מן הדין לנח וב"ב נעשה ע"י התבה, ת-בה. ומעין כך אצל משה (נח שורש למשה כנודע, מן המים משיתוהו, מן מימי המבול) והשורש לכך תחלה תהו, חורבן, מימי המבול, ואח"כ בהו, בה-ו, תיקון, ולצורך ההצלה עלתה התיבה של נח לגובה, גו-בה.

ושורש הקלקול חטא הלשון, מוציא דיבה, די-בה. ומעין כך במרגלים שהוציאו דבת א". ועל כך אמרו חז"ל, אתם בכיתם בכי של חנם וכ". בכה, כ-בה.

וחוזר עמלק ומעורר כח של דין זה, ולכך עלה משה ראש הגבעה, גע-בה. וזהו בכדי למתק את החובה, חו-בה. וכן המן מזרעו של עמלק, נתקן ע"י חרבונה, חרון-בה.

וכאשר מתמתק הדין מתהפך לאהב אבה, א-בה, גילוי אהבה, גילוי אלופו של עולם בדין, וגילוי זה היה במשכן שנתנן בנדבה, דן-בה, ונתקן הדין, ע"י אהליאב, אליא-בה. ושם מבין הכרובים נתגלה נבואה, און-בה. ובעיקר למשה הנקרא טוביה, טוי-בה. ובדין דתיקון נעשה בהק, בה - ק, הארה. ויתר על כן, בהר, בה - ר, בהרת, לשון בהירות.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אבה, אהב, בהלה, אביוהו, אהליהב, אהלימה, איבה, ארבה, ארבעה, בינה, בהרת, בהמה, ברכה, בה, בהיר, הבל, בהו, בהן, בהק, בנה, בוש, זהב, בלהה, בלהות, להב, לבנה, מרכבה, נדבה, בנייה, ערבה, תבה, בתולה, בתי, גבה, גבורה, גבעה, דבה, דבורה, דבלה, אבדה, הב, הבא, היטב, נבלה, הסב, שביה, בכה, הבטה, טוביה, נקבה, מצבה, נבואה, מריבה, רהב, חובה, חרבונה, יבשה, כתובה, טובה, סיבה, קיבה, תנובה, בירה, בלה, בלימה, במה, ביצה.

נודע שבימים ב-ה, יש בהם תוקף של דין. ולכך ב"ד יושבים בימים אלו. וכח הדין מגביל, דין, די - נ. וזהו בלימה, בה - לים, כח עצירה, בלום. והוא מושרש במדת הגבורה, גבורה ב-ה-גור. (ובדקות רמוז בה ר"ת של ג' חלקי דין, בינה - ב, גבורה - ג, הוד - ה). וביסודות שורש הדין מיסוד האש. שכאשר האש בתוקפה מתגלה להב, ל-הב, וצורת הארתה באופן של בהל, בה - ל, ותולדתה שמבלה, בה - ל. ומדת הדין בקו שמאל, מקום הנקבה, נקבה, נק-בה. ונודע זכר, בחינת נתינה, נקבה בחינת קבלה, קל - בה. והמבקש לקבל אומר הב-תן. בחינת זהב, זה-הב. ובחינת נקבה זו נגלת בפרט בבלהה, בה - לה.

ואמרו חז"ל כנדה, בינה יתירה ניתנה באשה. בינה, ין-בה. וכאשר בראה הקב"א אל, היי צנועה, ושורש הצניעות מדת הבושה, בה-שו. ומתחלה נקראת בתולה, בה-תול. והכח המצרפם של הזכר והנקבה נקרא כתובה (כתב-וה. וכן) בה-כתו. ולכך אמרו לית כתובה דלית בה תיגרא, כי שורש הדין יוצר תיגרא, מריבה, מרי-בה. אולם אסור לקדש אשה קודם שיראנה שמא ימצא בה דבר מגונה ותתגנה עליו. ולכך נצרך תחלה הבטה, הט-בה. וחשש זה יוצא לפועל בדקות בכל נישואין, ולכך יש תיגרא בפועל כנ"ל. וכאשר ח"ו מריבה זו יוצאת לפועל ממש נעשה איבה, אי-בה, בחינת איבה אשית בינך ובין זרעה.

וכח דין זה כאשר יוצא לפועל תולדתו צער ובכיה, בה - כי. ובעיקר יש צער לבכיה באבילות, שמאכלם מאכל ביצה, בה - יצ. וכן יוצר בהלה. בה-לה. אולם אצל נוק' דתיקון, רחל, שהיא עיקרו של בית, ובית גדול נקרא בירה, בה - יר, ונתהפך בהלה לבלהה שפחתה. אולם אצל חוה נתגלה איבה כנ"ל, ולכך יצא הבל הב-ל, ונהרג ע"י קין, דין דקלקול. וכאשר כח דין יוצא לפועל בקלקול גמור שנהפך מענג (אהבה כדלהלן) לנגע, נעשה בהרת, בה - רת, שהוא ממראה נגעים. היפך בהיר, בה - יר, וכן בהק, בה - ק, הארה.

והוא מדרגת הרשעים שאין בהם תורה ומצות, בבחינת ערבה, רע-בה. וזו ירידת אדם למדרגת בהמה, בה-מ"ה, מ"ה גימ' אדם, שנפל מדרגת אדם למדרגת בהמה, נמשל ככהמות נדמו. שנאבד מדרגת אדם. אבדה אד-בה. וראשית הקלקול התחיל באשה שנפתתה לעצת נחש, מפני שנקראת אבדה, משל לאדם שאבדה לו אבדה, כמ"ש בקדושין (ב ע"ב). ואכלו חוה ואדה"ר מעץ הדעת, ומאכל זה ירד לקבה, ק-בה. וירד מדרגת תנובה, תנו-בה, לדין של קבה דקלקול. ולכך בשעה

י-צ

ביצה, בה-יצ, ר"ת של ביצה, י"ב צרופי הוי"ה, כמ"ש בשם המגיד ממזריטש. וכן בשם מ"ב, שם ראשון אבגית"ץ, ימינך תתיר צרורה, אותיות של-צ. והמובחר שנתקן מהפרוד של הניצוצות כנ"ל, ועלה ונתקן, הוא בחינת מיץ, מ-יץ, תמצית, ודו"ק. והזוכה לברר זאת הוא בחינת צדיק, צי-דק.

ובא"ת ב"ש מתחלפים צ-י, באותיות מ-ה, בחינת אדם (גימט') כנודע. וזהו שלמות דתיקון שיוצא ונתגלה צורת אדם, וזהו מצד גליו שלמות קומת הנבראים. (ובקלקול קומת אדם, עמד ומיעטו על ק' אמה, כמ"ש בחגיגה, י-צ, גימט' מאה, כנ"ל. ונגלה בעשו איש ציד, צי-ד). אולם מצד המאציל העליון יצא, יצ-א, יצא ונתגלה א - אלופו של עולם. וזהו הגילוי השלם, והוא הארת משיח כנודע. שעל משיח כתיב שיגבה מאד - אדם, כנודע. ומגלה את אלופו של עולם. ואם זכו, אזי אחשינה, בחינת האיץ, הא-יץ.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: יצר, יצא, הפיץ, יצחק, הפציר, האיץ, יקץ, יצק, יצף, הציל, יחץ, יצב, מליץ, יצהר, יחצאל, יצוע, קיצון, ציץ, יתץ, אליצור, ציצית, יהצה, אליצפון, ביצה, הציק, קציץ, מיץ, יועץ, אחימעץ, קיץ, יציע, עריץ, פריץ, מרביץ, יחליץ, יהוצדק, צדיק, קציר, מצרים, ציד, צעיר, צמיד, הצליח, צידון, נציב, עצמי, אציג, צעיף, מצליח, צפחית, אציל.

אות צד"י עצמה מורכבת מאות יו"ד-נו"ן, כנודע. והרי שאות יו"ד כלולה בצד"י. וכן בסוד זיווג האותיות, בבחינת א"ט ב"ח וכו', יש חיבור של י-צ. וכן צד"י במילוי, יש בה אות י'.

וזהו בחינת יצר, יצ-ר. יצר טוב חיבור של אותיות צ-י, ויצר הרע, פירוד של צ-י. וכאשר מתגלה חיבור של צ-י, מצד הקלקול, עולה בגימט' ס"ם, והוא בחינת סמ-אל, כנודע, בחינת סם המות, היפך סם חיים. בחינת עריץ, ער-יץ. ובחינת הפירוד, הוא בחינת יחץ, יצ-ח. אותיות חצי. והוא בחינת יתץ, יצ-ת. ובחינת הפציץ, הפצ-יץ, פירוד, פיזור. והוא פסולת מדת הדין ששורשה בקדושה יצחק, יצ-חק. ובשורש זהו דין דקדושה, בבחינת "עקדת" יצחק, הכל עקוד ומחובר. אולם כאשר יצא יצ-א, לחוץ, נעשה פזור והפצה. והפזור השלם לקצוות, בחינת קיצון, קון-יצ. ובתיקון זהו מצות ציצית, צי-צי-ת, בד' כנפות. ומצד התיקון, חלקי הפזור שנפלו לתא ונתפזרו, צצים ועולים למעלה. בחינת ציץ, צי-יץ, ניצוצות שעולים ונתקנים כנודע. ובפרט נגלה בביצה, יצ - בה.

ושורש בירורם ע"י החכמה, כמ"ש "כולם בחכמה אתברירו". והוא בחינת שמן יצהר, יצהר, יצ-הר. ובשמן נעשה יציקה, יצ-יקה, ויצק שמן על ראשה, וזאת עשה יעקב אחר שישן ויקץ, יצ-ק. וכח החיבור בין החלקים אחר שעלו ונתברר הפסולת מהם, הוא בחינת צמיד, צי-מד, ונקרא מליץ, "המליץ בינותם", מל-יצ. ושורש כל החיבורים הוא חיבורים של י"ב צרופי שמות הוי"ה, כנודע. וזהו בחינת

י-ה

ושורש תיקון זה של פגם האשה שגרמה מיתה לעולם, מיתה, מת-יה. נתקן כידוע במלך השמיני שלך מלך אדום הדר, שלא כתוב בו מיתה, וכתוב את שם אשתו, מהיטבאל, מטבאל-יה. ועיקר התיקון בשרה, הנקראת יסכה, סך-יה. שהכל שחין ביופיה, שיחה, שח-יה.

ונמשך תיקון זה ונגלה אצל משה הנקרא טוביה, טוב-יה. וכל הצלתו ע"י בתיה בת פרעה. בתיה, בת-יה, שהצילתו מן המים, מימי היאר. וכנגד כך אמר משה וכל ישראל שירה בקריאת ים סוף, נס הצלתו במים. שירה, שר-יה. ומה ראה הים וינס, ראה ארונו של יוסף. שפעמים נקרא יהוסף, "עדות ביהוסף". יה-סוף. וכן יתוקן לעת"ל ע"י מבשר הגאולה, אליהו, אלו-יה.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אלהים, יהי, היה, היתה, לילה, יבשה, והיה, שניהם, הגיד, איבה, אביהוא, אדניהו, אהליאב, אהליבמה, אוריה, אזניה, אחיה, איה, איכה, איפה, אימה, אישה, אליה, אליהו, אליהוא, אמציה, אניה, אריה, בינה, דינה, היכל, בהיר, הרים, יהודי, יהודה, יהונתן, יהוסף, יראה, נהי, צהרים, ציה, קריה, בריה, בתיה, הוי, חידה, חיה, היא, הידד, יונה, הין, הילל, הכי, הנני, בניהו, זרחיה, זבדיה, חוילה, חזקיה, חלילה, חירה, חמיה, חנינה, חנניה, חסידה, טוביה, יסכה, לישה, מהיטבאל, מידה, מיכה, מתתיהו, מתניה, נריה, עדיה, עוזיהו, פלילה, צידה, קינה, שירה, ראה, שירה, שיחה, תושיה, יה-וה, מיתה, בירה, בינה, בלימה, ביצה.

י-ה. שורשו בשם הוי"ה, יה - וה, ומתפשט לשם אלהים, אלם-יה. ושם נעלם, ונעשה י - ה כאלם. וזהו בלימה, יה - בלם, והיינו בלם את י - ה. ושם השורש לעולמות לשון העלם. וע"י שם זה הושרשו העולמות, כמ"ש חז"ל כי ביה הוי"ה צור עולמים, עוה"ז נברא באות ה', ועוה"ב באות י'. וצורת הבריא, עגולה כצורת ביצה, יה - בץ, מבצבץ בה שם י - ה, ותכלית הבריא, להיות לו דירה בתחתונים, בחינת היכל ה'. היכל, הי-כל. ועוה"ז נקרא בירה, בר - יה. ודבר זה הושרש ע"י התורה הנקראת תושיה, תוש-יה. ונגלה בעיקר בישראל הנקראים יהודי. יה-ודי.

והנה עולם הוא בחינת גבול, היפך הא"ס שאין לו גבול. וגדר הגבול, מידה, יה-מד. מדידה של י-ה. והבריא נבראה ע"י עשרה מאמרות שאמר יהיה אור, יהי רקיע וכו'. יהי, אותיות י-ה-י. והדבר הראשון שנברא במפורש בקרא ע"י יהי, הוא אור, יהי אור, ועליו נאמר וירא אלהים את האור כי טוב. ראה, רא-יה. ואמרו רבותינו שאינו אור חדש, אלא אור שהיה, אור א"ס, נמשך לתוך הבריא. היה, ה-י-ה. ואזי נאמר ויבדל בין האור ובין החושך ויקרא אלהים לאור יום ולחושך קרא לילה. לילה, לל-יה. והיום עיקרו י', והלילה עיקרו ה'.

ואיש עיקרו י', איש, אש-י. ואשה עיקרה ה', אש-ה, כמ"ש חז"ל. ואמרו חז"ל, בינה יתירה ניתנה לאשה, בן - יה. וחטאו ואכלו מעץ הדעת. אכילה, אכל-יה, כנודע. ואשה ראשונה תחלה נקראת חיה, ח-יה, והיה לה בינה יתירה. בינה, בן-יה. ואח"כ חוה, כי בחטאה איבדה את שורש אות יו"ד שבקרבה, כי קודם החטא היה להם יראה, יה-רא, והיה להם אימה, אם-יה, וזהו בפרטות לנקבה שהיא בחינת אם. ואזי נתקללו אדה"ר, חוה, ונחש. וכתוב ביה ואיבה אשית בינך ובין זרעה. איבה, אב-יה. ואזי אמר הקב"ה לאדה"ר "איכה", אך-יה. לשון הכאה. ולהיפך מצד האדם - הנבראים, נשאלת כלפי הקב"ה שאלת איה מקום כבודו להעריצו. איה, א-יה.

צ-ה

וכאשר נפלו בחטא העגל, בחינת עלובה כלה שמזנה תוך חופתה, בחינת סוטה, שמשקים אותה מי המרים (מעין כך השקו את בני), ואזי בטנה צבה, צה-ב. ונתהפך צהר, לצרה, ונעשה צרה וצוקה. צוקה, צה-קו. ובמקום לדבוק בקו, באורח מישר, דבקו בקצות, בקצה, ק-צה. ואזי נקנסה עליהם מיתה, וזהו ע"י שטן, מלאך המות, שצפה, צה-פ. וצדה, צה-ד, עליהם מן הצד להורגם ולהשמידם. ומשם שורש יניקת המן הרשע שעולה בגימט' צ"ה. אולם הנשים לא חטאו בחטא העגל ואמרו חז"ל שהייתה בהם עצלה, עץ-לה.

ונמשך הדבר בקרח שפצתה, פת-צה, האדמה את פיה ובלעתם. והלכו במדבר, בחורף, בציונה, צה-ין. וחמה, ביובש, ציה, וכל זאת ע"י משה, שאשתו צפורה, צה-פור. וכח פגם זה ינק עשו ושרו, ומקומו בצרה, בר-צה. והוא רצועה להלקאה לישראל, רצועה, רוע-צה.

ושלמות התיקון במצוה, בכלל כנ"ל, ובפרט במצות הצדקה, צה-דק. וחטאיך בצדקה פרוק.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: צלה, צוה, פצה, אמציה, צפה, רצה, בצרה, מצבה, ביצה, בצה, צדה, צהרים, צורה, ציה, צוקה, הצלה, הוציא, הציג, הציב, הציף, צפורה, הקיץ, התייצב, קצה, מצוה, מצה, הפיץ, יצהר, חוצה, חצה, יצאה, צינה, צרה, מצבה, צהוב, צהל, נוצה, קצה, עצה, עצמה, עצלה, פדהצור, צבה, צביה, צהר, צעה, צפניה, יצועה, צרעה.

כל מהות הבריא, סוד מציאות, מלשון יצא, נתגלה, כמ"ש הלשם ועוד. ולכך שורש כל השמות שם הוי"ה ושם אדנ"י, גימט' צ"א, כנודע. שאזי יצא ונתגלה א - אלופו של עולם. וזהו שורש הכל. ובחינת נוספת לגילוי הוא צ-ה, יצא-ה. ושורשו בשם אלקים שיש בו ה' אותיות. ועיקרו נגלה בפועל באצבעות, שיש ה' אצבעות, בחינת אצבע אלהים. אצבע, צא-עב. שנעשה עביות ליציאה, ולא רק בבחינת צ-א, אלא נעשה צ-ה.

ושלמות הארה זו נגלה בחמה בתוקף יציאתה, צהרים, צהר, צה-ר. והוא שלמות גילוי הרצון, צהר - רצה. ובנפשות נגלה עיקר הארה זו אצל יצהר, י-צהר. וכן אצל גמליאל בן פדהצור, צהר-פדו. וכן אצל צפניה, פני-הצ. וכאשר נסתרה החמה נעשה לה צל, צלה, צה-ל. ותוקף הארה זו נתגלתה ביציאת מצרים, שנתהפך מצרים ללשון צהר, בליל יציאת מצרים בבחינת לילה כיום יאיר. ולכך אחד מלשונות הגאולה, והצלת, הציל, הצ-לי. ולכך אכלו בליל זה מצה, מ-צה. ובשעת יציאה זו עדיין לא זכו בני"ל לגדלות, בחינת גדלות מוחין, מתן תורה. אלא היו בבחינת קטנות, אפרוחים או ביצים. ביצה, ביי-צה.

ובמתן תורה זכו לצאת מן החומר, אל תגשו אל אשה, ודבקו בצורה, צה-רו. ושם היו ישראל וקב"ה בבחינת חתן וכלה. קול מזהלות חתנים. צהל, צה-ל. ונגלה בחינת פנים בפנים דיבר ה' עמכם. בחינת הארת פנים, שנקרא בלשון חז"ל "צהבו פניו". צהב, צה-ב. כי עשרת הדברות נחלקים לה-ה, כנודע.

מדור קבלה

בלבביפדיה קבלה

בץ

מילון ערכים בקבלה

בץ

בלבביפדיה קבלה

ביץ

אור א"ס

ים סוף, נקרא כן מלשון שיש לו סוף. וכתב בהעמק דבר (בשלח, טו ד) וז"ל, טבעו בים סוף - מקום קנה ובצה, עכ"ל. והיפוכו א"ס. וכל הבריאה כולה ביחס לא"ס היא ביצה, רפש וטיט שיש ע"ג מים, וכדלהלן. וביצה מים שיש להם סוף. עיין יבמות (קכא, ע"א) באגמי דסמקי.

צמצום

מצרים, מיצר-ים. ושם עבדו בפרך, בטיט שהוא ביצה כלשון רש"י (ירמיה, לח, כב). ובדרך רמז, בצץ ר"ת ביום צרה צר (משלי, כד, י). ושורש היציאה ממצרים ע"י שה. אותיות ב-צ, בא"ת ב"ש הם ש-ה. וביציאה כתיב (ואתחנן, ה, טו) משם ביד חזקה, גימט' בי"ת צד"י.

קו

ביצה, מים שלמעלה מן הטיט (עיין ערך קטן חסד). וזהו מימי הקו שמעל הצמצום. הצמצום בחינת עפר - טיט, והביצה בחינת הקו. בוך. וכתב האבן עזרא (אסתר, ח, טו) וז"ל, בוך - הוא הבד, והוא מין ממני פשתים במצרים, והוא "דק" ויקר, עכ"ל. קו אחד "דק".

עיגולים

כתב בחשק שלמה (ערך ב-ץ) וז"ל, בץ - הנחתו על דבר שיש בו ליחה חלקה כמין ריר. לשם כך תקרא השליה שהעופות והשרצים והדגים מטילין ביצה, ע"ש ריר חלק שבו, עכ"ל. וכתב בכן יהוידע (ברכות, מד, ע"ב) וז"ל, ביצה זו מבצבץ ממנה אפרוח, וע"ש נקרא ביצה, עכ"ל. והביצה של תרנגולת זה חומר שיש ע"ג מעין ביצה, ודו"ק.

ביצה עגולה (כמ"ש ב"ב, טז, ע"ב). וביצה ובצה קרובים ההדדי. עיין ראש יוסף (שבת, כט, ע"ב)

וז"ל, במשנה לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וכו', ביצה, כפי שמפרש הר"מ והרע"ב הבית בצירה, ולפי מ"ש הא"ר (רסה, א) בשם המהרי"ל הבית בחירק, בפלס היגאה גומא בלא בצה (איוב, ל, יא), מ"ם כ"א, ובצה היא טיט לח, מרישק בלע"ז, עכ"ל. ועיין רש"י (איוב, ל, יא) וז"ל, היגאה גומא - ביצה מריש"ק בלע"ז, עכ"ל. ועיין סנהדרין (ה, ע"ב) שנחלף ביצה בביצה, גבי מי בצים.

אותיות אחרי ב-צ, ג-ק, גימט' עגל, מתעגל. ואמרו (ע"ז, עה, ע"א) העקלין של בצבוצ. ופרש"י וז"ל, בצבוצ - קנבוס, בלע טפי, עכ"ל. ולכן מבצבץ, כי אינו בולע כראוי, ודו"ק. ועיין נדה (סה, ע"ב). וזהו בגד פשתן, הנקרא "בוץ". עיין ערוך ערך בץ. וביריעות שלמה (ערך בץ) כתב שבוצ, פשתן, נקרא כן מפני שגדל בביצה, עיי"ש.

יושר

ז"ל רש"י (שופטים, ד, יא) אילון בצעננים - מישר אגניא, מקום מישר של בצעים, עכ"ל.

שערות

בצ, ביצה, מבצבץ, הוא המים שמבצבצים ועולים, ואינם נקלטים באדמה. ואזי נעשה בצרות, בצ-ר. ואזי נעשה יוקר ה"שער", לשון מפקיעי שערים, ודו"ק.

אזן

דבר המבצבץ משמיע קול. עיין ערך קטן חכמה. לכן שמעו, עולה בגימט' בי"ת צד"י.

חוטם

אותיות לפני ב-צ, א-ף. כי דבר המבצבץ יותר נפוח, "ויפח באפיו", עיין ערך קטן דעת. ומלשון זה נקרא מפעפע, כמ"ש רש"י (חולין, צז,

(במדבר, יח, טז) ופדויו מבן חדש, גימט' ב"ת צד"י.

אמא

הולד היוצא מאמא מבצבץ ויוצא. ועיין ערך קטן עיגולים שע"ש כן נקרא ביצה של בעל חי, כי מבצבץ ויוצא. ובדרך רמז, אשה הרה, גימט' ב"ת צד"י. ולהיפך סגר רחמה, עולה גימט' כנ"ל.

ז"א

זעיר מביא לגדול, לא"א. וז"ל הרשב"ם (ב"ב, עג, ע"א) ביצית ודוגית, היינו ספינה קטנה שקושרין לספינה גדולה, וכשרוצין לעלות ליבשה נכנסין באותה קטנה מהגדולה וכו', עכ"ל. וכן להיפך, ודו"ק.

במצרים ילדו ששה בכרס אחד, ו"ק. ועיין סוטה (יא, ע"ב) שנעשה להם נס שתחלה נבלעין בקרקע ואח"כ היו מבצבצים ויוצאין, עיי"ש.

נוק'

כתיב (משלי, לא, כז) צופיה הליכות ביתה, ר"צ בצה. וכן (שה"ש, א, ח) היפה בנשים צאי.

ארץ. וז"ל תוספות ר"י הזקן (קידושין, סב, ע"ב) בביצלא - מין בצל (בצ-ל) מבצבץ ועולה מן הארץ, עכ"ל. וע"ש כן נקרא בצל, כי מבצבץ ועולה.

בית, ביהמ"ק, שם מקור השפע, ביצה דקדושה, ומכח כך בבנייתו קפא תהומא למשטף עלמא. וכתיב (שמות, טו, יג) אל נזה קדשך, גימט' ב"ת צד"י. ועל מקום בית המקדש כתיב (דברים, לג, יב) בין "כתפיו" שכן, כתפיו גימט' כנ"ל. ועל מקום זה נאמר (תצוה, כט, מב) אועד לכם שמה, גימט' כנ"ל. וכן כתיב (ויקרא, מ, לה) כי שכן עליו, גימט' כנ"ל. וכן לשכן עליו (במדבר, ט, כב).

כתר

סוד קמץ. ואמרו (רש"י, ויקרא, ב, ב, מגמ' יומא) מלא קומצו - יכול מבורץ מבצבץ ויוצא לכל צד ת"ל וכו'.

ע"א מפעפע - מבצבץ. ומאותו לשון מבעבע, שיוצר בועות. ונתבאר בערך ב-ע. וזה כאשר האף מבצבץ ומבעבע דם. עיין חולין (יא, ע"ב) מבצבץ קועיה. ועיין יו"ד (סימן, לט), ובאר היטב (ס"ק ט), ובסוגיא בחולין (מח ע"ב), ובמפרשים שם.

פה

הרוק שבפה הוא מעין ביצה. ופעמים מבצבץ דם, עיין רמב"ם (חולין, פ"ג, מ"ג). וכאשר זהו בקלקול, נעשה ע"י הדיבור צרעת. ובדרך רמז, כתיב (תזריע, יג, מז) צרעת בבגד צמר, ר"ת בצץ. וכן צרעת היא בשחין, וכן צרעת היא במכוה, ר"ת בצה. ובתיקון ב-צ, במילוי ב"ת צד"י עולה תפלה עם הכולל. וכתיב (עקב, ח, ג) כי על כל פי ה' יחיה האדם, גימט' כנ"ל. וכן לנשק לו, עולה גימט' כנ"ל. וכן עולה לשון לימודים (ישעיה, נ, ד).

עינים - שבירה

רפ"ח ניצוצין מבצבצים ויוצאין מבין שברי הכלים. ונקרא ניצוץ, נ-ץ, קרוב לב-ץ. וכתיב (יחזקאל, כז, לה) שממו עליך, גימט' ב"ת צד"י.

עתיק

דבר המבצבץ לבסוף "נעתק" ממקומו.

אריך

אורך, ארך, א-רך, רכות. וכתב ביריעות שלמה (ערך ב-ץ) וז"ל, ונאמר על כל דבר לח (הלח רך, והיבש קשה) הכנוס בדבר קשה ודוחק לצאת שהוא כענין לחות של בצה המעורב בטיט ורפש והוא דוחק ומבצבץ למעלה, כעין שנראה באגמי מים שהמים מבצבצין בו תמיד למעלה, עכ"ל.

אבא

שורש כח האב המוליד ע"י טפה שמבצבצת ויוצאת. וטפה ראשונה שורש לבכור במצרים. ובפדיון הבן תלוי בפוטר את הרחם. וכתיב

חכמה

אמרו (חולין, נו, ע"א) אתמר, רב ושמואל ולוי דאמרי, מכניס ידו לתוך "מוחו" ובודק, אי מבצבץ ועולה טריפה, ואם לאו כשרה. וכתבי (ישעיה, מ, ב) חכם יבקש לו, בגימט' בי"ת צד"י. כתב בתורה תמימה (שה"ש, א, ג, מב) וז"ל, שהשמן אינו מבצבץ ומנתז למעלה כששופכן הרבה בפעם אחת כשאר משקין שעולין בקול, עכ"ל.

בינה

לב. וכתב בערוך (ערך ב-ץ) וז"ל, תרגום וחופש כל חדרי בטן, ובציא כלהון גויא דכרסיא, עכ"ל. והיינו גילוי מחשבת הלב.

דעת

המן, עמלק, דעת דקלקול. בן המדתא צרר, ר"ת בצה. נחש. וכתב רש"י (שמות, כב, כד) וז"ל, נשך - רבית שהוא כנשיכת נחש שנושך חבורה קטנה ברגלו ואינו מרגיש, ופתאום הוא מבצבץ ונופח עד קדקדו, עכ"ל. ולהיפך, בתיקון, משה. וכתבי (במדבר, יב, ג) משה ענו מאד, גימט' בי"ת צד"י.

חסד

מים. וכתבי (איוב, ח, יא) היגאה גמא בלא בצה ישגא אחו בלא מים. ואמרו (שכל טוב, שמות, ב, ג) למה נקרא גומא, שהוא גומא ושותה מים תדיר. ואמרו (ילק"ש, בשלח, רסא) וכי אפשר לגומא זה להתגדל בלא בצה ובלא מים, כך א"א לישראל להיות אלא א"כ עוסקים בתורה. וכתב במצודות דוד (יחזקאל, מז, יא) וז"ל, בצאתיו וגבאיו - אסיפת המים שממעל הטיט הלח הסמיך אל הים, וכן המים המתכנסין בבורות סמוך לים, עכ"ל. וכן אמרו (פרה, פ"ח, מ"י) מי בצים. ופירש הרמב"ם (שם) וז"ל, מים המתמצין, עכ"ל.

גבורה

דם מבצבץ, כמ"ש (גיטין, נו, ע"ב) והיה דם מבצבץ ויוצא. ועיין מהר"ל (שם). וכן אמרו (חולין, יא, ע"ב) באווא דבי רבא, דהוי מבצבץ קועיה דמא. דרך האש לבצבץ בין החרכים.

תפארת

חמה עיקר ההארה, והלכנה בחינת ביצה ביחס לחמה, סוד ניצוצין (עין ערך קטן עינים). וזהו מדרגת יהושע, כפני לבנה. וכתבי (דברים, לד, ט) בן נון מלא רוח חכמה, גימט' בי"ת צד"י. בצץ, גימט' יעקב.

נצח

נו"ה, רגלים. וכתבי (ירמיה, לח, כב) הטבעו בבץ רגליך. ובדרך רמז, כתיב (דברים, ח, לג) ההלך לפניכם בדרך, גימט' בי"ת צד"י. נצח, מעלה. בצה, ר"ת צבא המרום במרום (ישעיה, כד, כא).

הוד

הוד מטה, עומק. וכתבי (יחזקאל, מז, יא) בצאתיו וגבאיו. ופירש הרד"ק (ספר השורשים, ערך בצץ) וז"ל, העמקים שהם מלאים טיט, עכ"ל.

יסוד

צדיק. בצה ר"ת צדיק הראשון בריבו (משלי, יח, יז). וכן ביצה ר"ת ברבות צדיקים ישמח העם (שם, כט, ב). ובצה ר"ת הן צדיק בארץ. ואמרו (כתובות, קיא, ע"ב) א"ר חייא בר יוסף, עתידין צדיקים שמבצבצין ועולין בירושלים וכו'. דג. וכתב ביד רמה (ב"ב, עג, ע"א) וז"ל, בצית ודוגית חדא מילתא היא, והיא ספינה קטנה שיכולה להלך אפילו בביצות מקום שאין שם אלא מים מועטין, ולפיכך נקראת ביצית. ודרך הדייגים להלך בתוכה לצוד דגים מן הימים ומן הנהרות, ולפיכך נקראת דוגית, עכ"ל. ציון. בץ ר"ת בת ציון, והוא מלכות שהיא בת היסוד. ובצה ר"ת הר בית ציון. וכן בת ציון הריעי.

מלכות

י. וכתב רש"י (יחזקאל, מז, יא) וז"ל, בצאתי - של יום, עכ"ל. וכן במצודות דוד (שם) וז"ל, אסיפת המים שממעל לטיט הלח הסמוך אל הים, עכ"ל. וכתב ביד רמ"ה (ב"ב, עג, ע"א) וז"ל, ביצית ודוגית חדא מלתא היא. והיא ספינה קטנה שיכולה להלך אפילו בביצות שאין שם אלא מים מועטים, ולפיכך נקראת ביצית, עכ"ל. וכתוב (ישעיה, יח, ב) השלח בים צירים, ר"ת בצה. עטרת היסוד. וכתב ביש"ש (יבמות, פ"ח, אות יד) וז"ל, בתוך העטרה, אינו פוסל בנקב כל שהוא, אם לא שהנקב כ"כ שהזרע גופא מבצבץ ממנו, עכ"ל.

נפש

מת בקברו לא נשאר אלא נפש, ולכך נקרא "נפש" מקום קבורתו. ואמרו בירושלמי (זרעים) על בן זכאי "תורמוסי", שהיה מקצץ תרמוסין ומשליך, ונעשה לו נס והיה המת מבצבץ. עיין רש"י (שבת, לד, ע"א). ונסתלק מן המת גילוי שם הוי"ה ונשאר מדרגת אלקים, נפש אלקים גימט' ב"ת צד"י. בוך, פשתן, נפש-ת.

רוח

דבר שמבצבץ יש בו רוח בתוכו (עיין ערך קטן חוטם). וע"ש כן נקרא בצק, בצ-ק, כי דרכו לטפוח ולבצבץ. עיין ר"ש משאנץ (טהרות, פ"ה, מ"ח, ד"ה בצבוץ). ועיין ב"י (אור"ח, תמ"ב, אות ו). וז"ל רש"י (חולין, מו, ע"ב) אי מבצבצא - ההיא רוקא מחמת הנפיחה, בידוע שיש שם נקב שהרוח יוצא משם, עכ"ל.

נשמה

אף שהנשמה מולבשת ומוסתרת תוך הגוף, מ"מ היא מבצבצת ויוצאת, ונגלה בעיקר בכח הדיבור.

חיה

היפך מים חיים זהו ביצה. עיין יבמות (קכא, ע"א) באגמא דסמקי, וברש"י שם, ובשו"ת הב"ח

הישנות (סימן עט). ובסוד כללות ההפכים, בצה ר"ת צרורה בצרור החיים (שמואל, א, כה, כט). וז"ל הרע"ב (פרה, פ"ח, מ"י) מי בצים - לשון היגאה גומא בלא בצה (איוב, ח), כלומר, מים שהחומר וטיט "מוערב" בהן, ורחמנא אמר מים "חיים" אל כלי, והכא איכא חציצה בין מים לכלי, עכ"ל. אולם עיין תוספות (ב"ב, עד, ע"ב) שכתבו את דברי הרע"ב הנ"ל משם ר"ת, ועוד כתבו וז"ל, נהרות נובעין הן, ולפי שמי בצים מתערבין בהן פסולים למי חטאת, לפי שאינם רדופים מחמת שמתערבין באגמים, ואין חיותן חיות גמור, עכ"ל.

יחידה

סוד יחידה, אחדות ב' צדיקים, משיח בן יוסף עם משיח בן דוד. ב"צ, ר"ת ב' צדיקים. ועל משיח נאמר (ישעיה, נב, יג) הנה ישכיל עבדי.

מילון ערכים בקבלה בין

והבן שתקיפי מצחא כאשר מסתכלין בציץ, מזלייהו חזי הניצוצות שנפלו ע"י חטאם והיה נשבר לבם. והבן שהמסתכל בציץ, רואה את הניצוצות שנפלו מחמת השבירה והחטא. ושורש התשובה, לחזור לבצבוע הנגלה באור הרשימו, ששם נגלה אור התשובה, כי אור א"ס נסתלק ע"י הצמצום הוא הוא שורש תשובה, שיבת אור א"ס לשורשו ובתולדתו נשאר רשימו, ודו"ק היטב היטב. וכתולדה מכך מעורר את האור א"ס לחזור ולהמשיך אור תוך הקו למקום הרשימו, וזהו בצבוע נוסף, תשובה נוספת, שיבת אור א"ס למקומו בתוך החלל, ודו"ק.

וזהו אור הציצית, חוטין, צורת קווים, ושורשו קו אחד הנמשך מאור א"ס, ולתתא נעשה קווים רבים, ג' קווים, ולתתא ל"ב חוטין, ל"ב נתיבות חכמה, כנודע. והתחככות הקווים זה בזה, מגלים התנוצצות נוספת, בחינת ת"ח שמחדדין זה את זה בהלכה, וכל שביל לעצמו, בחינת נר - בוצינא, והבן.

ואז נגלה בחינת צחצחות, ששם שורש החכמה, נה"י של עולם עליון כנודע (עיין פרדס רימונים, שער הצחצחות), סוד מש"כ (ישעיה, נח, יא) והשביע בצחצחות נפשך, ודו"ק.

כאשר מצמצמים דבר, טבעו לבצבוע, כמ"ש מלא קומץ (עיין רש"י, ויקרא, ב, ב). והבן, שהרשימו שנאמר בצמצום, הוא מבצבוע, ודו"ק. וכן אור הא"ס הנמשך בקו יש בו בחינת בצבוע אור א"ס לחוץ.

ולתתא בשבירה, נעשה ניצוצין, רפ"ח ניצוצות, אולם ניצוצין שאין להם כלים בטלים, אולם הרפ"ח ניצוצין שנכנסו לתוך הכלים לקיים את הכלים, בעומק אף הניצוצין מחמת שיש להם כלים הם מתקיימין.

ודו"ק שיש ב' אופנים לקיים הניצוצין. א. חזרתם לאור לשורשם. ב. כניסתם לתוך כלים. וזהו קבץ, ק-בץ, קיבוע הניצוצין ע"י כלים ועי"ז יש להם קיום. וכאשר הם בחינת אור פנימי זהו קיבוע, וכאשר הם אור מקיף, זהו בחינת רבץ, ר-בץ, כאור מקיף שרובץ סביבות הדבר. ואזי נעשה לו קיום, בחינת נצב - יצב, היפך דבר שאינו יציב, שאין לו קיום.

ועיקר הכלי לניצוצות, הוא ציץ, וכן מצות ציצית בכלל, ותכלת שבציצית בפרט, כי מתנוצצת בצבעה ביחס ללבן.

ואמרו (זוה"ק, זהר חדש, סז, ע"ב) כל איננו תקיפי מצחא (היפך אור שם מ"ה שמקומו במצח, ודו"ק), דהו בהו בישראל, כד הו מסתכלין באתון דשמא קדישא, בציצא נזרא דקודשא דכהן גדול, הו מתברי לבייהו ומסתכלי בעובדיהון, עיי"ש.

מדור ארמית

מילון ערכים בארמית
בץ - בצבץ - מבורץ - בוצין

מילון ערכים ארמית

בין – בצבין – מבורין – בוצין

היה שן בולט ונראה כמבצבץ, והבן.

אולם עיקר הבצבץ הוא בצומח, שבתחילת גידולו מבצבץ ועולה מן הקרקע. ועיקר דבר זה נגלה בצמח הנקרא "בצל", וכלשון ר"י הזקן (קידושין, סג, ע"א) בצל - מבצבץ ועולה מן הארץ, עכ"ל.

ועיקר הדבר שמבצבץ הוא נר, הנקרא בארמית בוצינא, כי הנר אינו דולק בצורה קבועה, אלא מתנועע, וכן השלהבת פעמים רבות עולה ויורדת ונראית כמבצבץ. וכן פעמים יוצאין ניצוצות מן הנר, וע"ש כן הם נקראים ניצוצות, והבן.

וכן תרגום הכתוב קשאים (במדבר, יא, ה) בוצינא (עיין נדרים, סו). ונראה שצורת גידול הקישואים אף הוא כמין בצל (שהוזכר בפסוק שם) שיש בו בצבוצ. ונראה שנקרא קשאים מלשון קושי, ובצבוצו קשה, כי הוא מבצבץ בחוזק, ודו"ק.

כתב בחשק שלמה (שורש בץ) וז"ל, ובלשון התלמוד עשו מן בץ פעל מבצבץ לחוץ (גיטין, נו, ע"ב; חולין, נו, ע"א), ונאמר על כל דבר לח הכנוס בדבר קשה ודוחק לצאת שהוא כענין לחוץ של ביצה המעורב טיט ורפש והוא דוחק ומבצבץ למעלה כעין שנראה באגמי מים שהמים מבצבצים בו תמיד למעלה, עכ"ל.

וכתב רש"י (ויקרא, ב, ב) וז"ל, מלא קמצו - יכול מבורץ, מבצבץ ויוצא לכל צד, עכ"ל. ונראה מבורץ, מלשון רץ, כי דבר המבצבץ נראה כרץ לצאת לחוץ. ושורש בץ, קרוב לשורש בע, לשון בע, בעבוע, והבן. ומתנוצץ ומתראה לחוץ. וכתב בתרגום יונתן (בראשית, לט, יט) בציצא דדהבא. והבן שזהב נוצץ ונראה כמבצבץ.

אולם יש בצבוצ רק מחמת התראות, כגון מש"כ בערוך (ערך אוטם) וז"ל, בריאה (חולין, מז), פירוש, מקום עמוק יבש שאין הרוח מהלכת בו, קורעין אותו מקום, אם יש שחין מחמת שחין הוא, ואם לאו נותנין עליו רוק או דבר קל, כגון קש וכדומה לו, ונופחין, אם מבצבצת כשרה ואם לאו טריפה, עכ"ל. וזהו בצבוצ שיש בו התראות, אולם גוף בצבוצ בפועל, התפשטות ע"י רוח, והבן.

ויש אף בצבוצ בעפר - דומם. וכמ"ש רש"י (שמואל, א, יד, ד) וז"ל, הגיא הוא קרוי בין המעברות, והיה לו סלע מכאן וסלע מכאן, זה בעברו מזה וזה בעברו מזה, והגיא בין שני העברים וכו', שן הסלע - שם שן האחד בוצץ, ושם השני סנה, עכ"ל. והבן שנקרא "בוצץ" כי